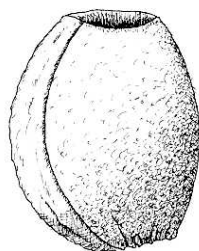
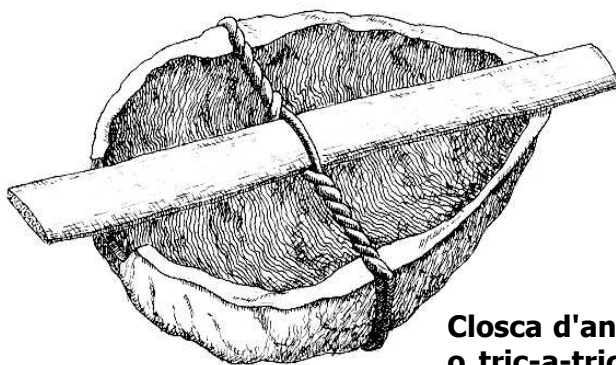

Juguetes sonores fabricades pels propis al·lots

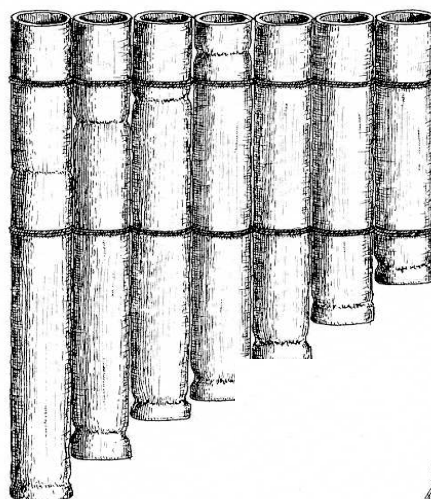
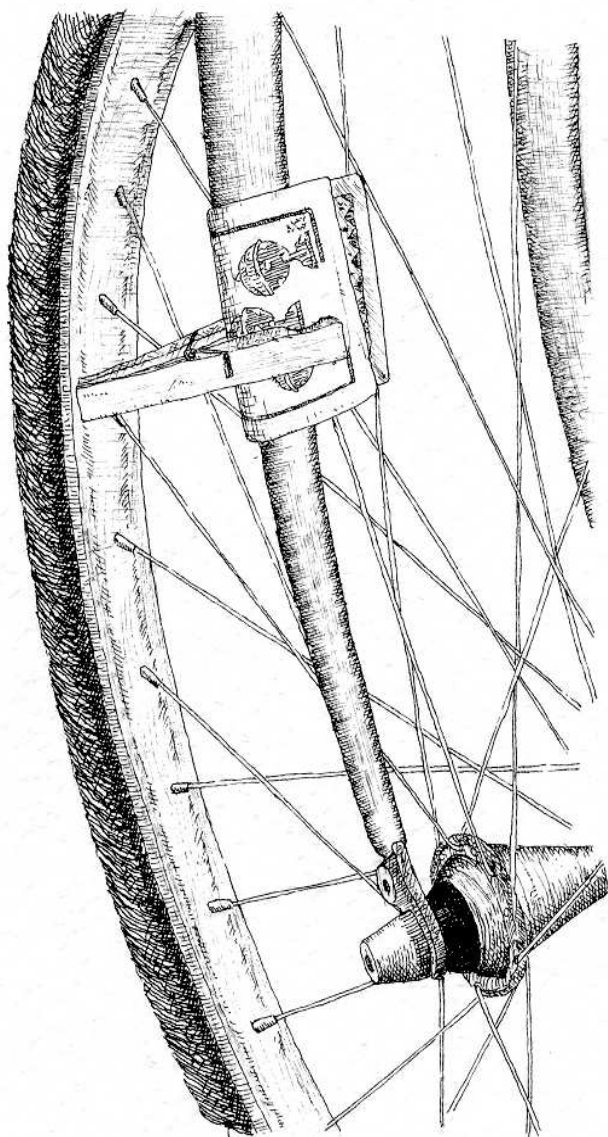

Xiulet de pinyol d'albercoc

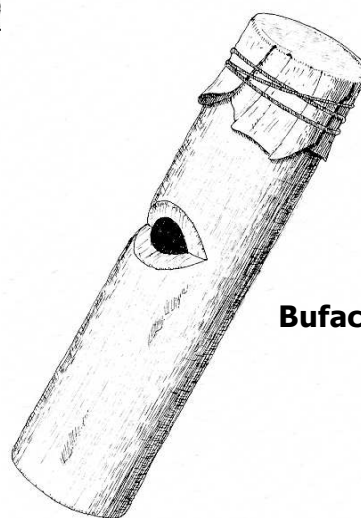

Closca d'anou
o tric-a-tric

Carta

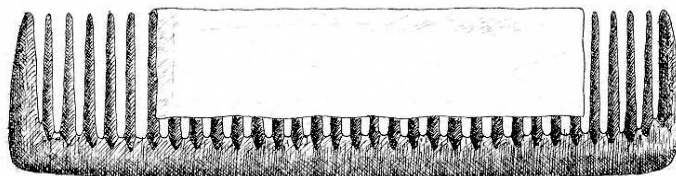

Flabiol
de set canons

Bufacanyes

Pinta amb paper de fumar

La Unitat sanitària

Durant el mes d'octubre es va posar en marxa un sistema centralitzat per demanar les hores de visita als metges de la Unitat sanitària, de manera que la persona que respon al telèfon ja no és na Jerònia, com fins ara, sinó un equip de telefonistes de Ciutat -ens sembla- que porten tots els centres de salut de Mallorca.

Amb aquesta mesura probablement s'hauran aconseguit alguns avantatges -no sabem quins, però volem creure que no haurien canviat el servei si no pensassin que el millorarien-, però indubtablement s'ha perdut el caire humà que tenia, sobretot de cara a les persones majors. Abans, si a un li havia fuit del cap l'hora de la visita o li sortia algun impediment, na Jerònia li deia si hi podia anar un poc més tard o si en aquell moment no hi havia gaire gent i li podien fer un buit. A més, com que ja coneixia de quin peu es calçava cada malalt, tot eren facilitats i ganes de solucionar problemes, cosa que no podran fer les telefonistes que se'n cuiden ara.

El Centre de dia

Com és sabut, tant l'Ajuntament de Sant Llorenç com les institucions autonòmiques han invertit un bon grapat de dobbers en la construcció del Centre de dia de Sant Llorenç, ubicat on abans hi havia el local dels jubilats, que haurà de servir per atendre les necessitats de les persones malaltes que no es poden valer per elles mateixes. L'edifici fa mesos que està acabat -tot i que hi manquen alguns mobles-, però encara no se sap amb seguretat quan es podrà inaugurar, i això que hi havia candidats que el volien obrir abans de les passades eleccions municipals.

Hi ha diversos rumors sobres les causes del retràs. Alguns l'atribueixen a la manca de pressupost, ja que -asseguren- el Govern ha tancat l'aixeta que abocava dobbers cap a Sant Llorenç, per mor de les divergències ideològiques i pel fet de què el Partit Popular estigui a l'oposició; altres diuen que es tracta d'un problema burocràtic, derivat de la lentitud dels organismes competents, que han passat les atribucions dels centres de dia d'una conselleria a una altra; uns tercers, asseguren que les relacions entre el batle i les representants del PSOE no són tan fluïdes com en l'anterior legislatura, cosa que repercuteix en les àrees de la seva competència; finalment, també n'hi ha que donen la culpa del retràs a què encara no s'ha decidit el model de gestió: si se n'ha de cuidar l'Ajuntament contractant un equip de gent o si ho han de donar a una empresa privada. Sigui com sigui, la realitat és que el Centre de dia segueix tancat i probablement hi ha més d'un llorençí que l'ha de menester amb urgència.

Així i tot hi ha alguns aspectes que sembla que ja tenen clars: que el menjar només l'utilitzaran les persones que no es poden valer -si alguns jubilats volen dinar s'habilitarà un altre servei al seu local-, que els usuaris hauran de pagar una part del cost, i que difícilment s'inaugurarà abans de les festes de Nadal.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@wanadoo.es

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Octubre del 2003.

Número 308

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció:

Felip Forteza

Guillem Quina

Guillem Soler

Joan Santandreu

Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Juguets	Portada
	Ciclisme	7
	Tal dia com avui	12
	Senyores i senyors	17
Nicolau/Simonet	Demografia	3
Ignasi Umbert	Àngel Reigadas	4
	Autopista	12
	Carta al Papa	20
Guillem Port	Imatges d'octubre	8
	El feixisme adormit	28
Pau Quina	Malnoms	10
Felip Forteza	Felipades	10
Antoni Sansó	Sa Coma	11
	Fent memòria	18
Jaume Galmés	Adéu a na Tonina	13
	Medea	14
	Guillem Nadal	15
	Rilke	16
Pere Orpí	Cap Vermell	16
Joan Roig	Tertúlia de cafè	19
Isabel Muñoz	Poesia	22
Antònia Galmés	S'ença que el món	23
Margalida Fiol	Pàgina infantil	24
Crom el Nòrdic	Filosofia	26
Xesc Umbert	El temps	27
Isabel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

NAIXEMENTS

* El dia 6 de setembre va néixer a Sant Llorenç na Marih Ikkene, filla d'en Dukacha i n'El Bartoul. Salut.

* Dia 2 de setembre va néixer a Sant Llorenç n'Houria El Hiri, filla d'El Arbi i na Mihouna. Enhorabona.

* El 15, també a Sant Llorenç, va néixer n'Antoni Massot Rosselló, fill de n'Antoni i n'Isabel. Enhorabona.

* Dia 22 de setembre va néixer a Sant Llorenç en Francisco Ortiz Riera, fill d'en Saturnino i na Juana Maria. La nostra enhorabona.

* El dia 17, a Sa Coma, va néixer n'Azahara Rena Olmo, filla d'en Víctor Manuel i n'Ana Reyes. Salut.

* El 23 va néixer a Son Carrió en Miquel Santandreu Lorenzo, fill d'en Julián i na Dolores. Enhorabona.

* Dia 10 de setembre, a Sant Llorenç va néixer n'Inés Custodio Pellón, filla de n'Angel Tomàs i na Beatriz. Que el poguem veure casat, si convé.

* Dia 16 de setembre, en Wolfgang i na Janeth Nesit tengueren un fill per devers Son Carrió i li posaren per nom Diego Joe.

* El 2 de setembre, a cala Millor, va néixer en Jan Pol Aguilera Kraus, fill de n'Antonio i na Marcela. Coratge.

* Dia 5 d'octubre va néixer a Sant Llorenç en Xavier Izquierdo Brunet, fill d'en Manuel i na Maria Antònia. Salut.

* El 17 d'octubre, a Sant Llorenç, va néixer en Miquel Àngel Soler Tortella, fill d'en Pere i na Maria. Enhorabona.

* Dia 15 d'octubre va néixer a Sa Coma na Maria del Carmen Cortés Vargas, filla d'en Rafael i na Maria Isabel. La nostra enhorabona.

* Dia 14 de setembre ens va deixar el llorençí Joan Miquel Blanquer, d'es Forn, quan feia només una setmana que havia complit els 88 anys. Que poguem pregar per ells molts d'anys.

NOCES

* El dia 16 d'agost es casaren a Sant Llorenç en Francisco Javier Pozo de los Reyes, de Càdis, i n'Alícia González López, natural de València. Enhorabona.

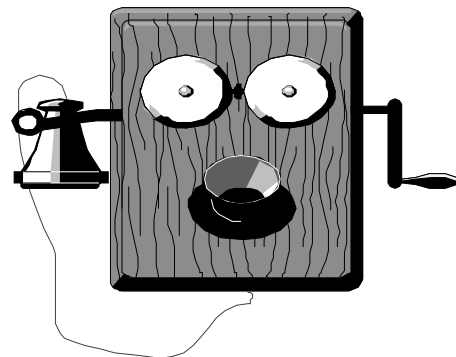
* El 30 d'agost dos manacorins feren l'esclafit a Sant Llorenç: en Miquel Estelrich Llitesa i na Maria Fullana Galmés. La nostra enhorabona.

* El 20 de setembre en Miquel Àngel Mas Riera, llorençí, es va casar amb na Isabel Orell Terrón, ciutadana. Enhorabona.

* El 13 de setembre es casaren n'Antoni Pastor Fiol, de Manacor, i n'Antònia Moreno Arenas, de Son Servera.

Bel Nicolau i Aina Simonet

* El dia 17 d'octubre ens va deixar n'Antònia Rosselló Lluïll, llorençina, la padrina d'en Jaume Galmés, a l'edat de 87 anys. Que poguem pregar per ella molts d'anys.

Telèfons

Ajuntament	83 83 93
	56 92 00
Polícia municipal	609 63 79 60
Polícia nacional	55 00 44
Cuàrdia Civil	062
Emergències	112
Ca s'Escaleta	56 95 49
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Hospital de Manacor	84 70 00
Biblioteca	56 96 54
Escola	56 94 83
Bombers	085
Urgències mèdiques	061
Aigües Sant Llorenç	83 85 59
Clavegueram	81 03 59
S.M.O.E.	56 95 49
Ca ses Monges	56 90 83
Funerària	52 61 39
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Audòrium sa Màniga	58 73 73
Parròquia	56 90 21
Oficina Atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

DEFUNCIONS

* Dia 27 de setembre va morir a Cala Millor en Karl Heinz Günter Ertel, un alemany de 85 anys. Descansi en pau.

* Dia 1 d'octubre, a Son Carrió, va morir na Bàrbara Gelabert Caldentey, a l'edat de 85 anys. Al cel sia

* Dia 9 d'octubre va morir a Cala Millor n'Erwin Kunt Manfred Werner, de nacionalitat alemanya. Tenia 69 anys. Descansi en pau.

Benfet
& Toni Navarro
~~-catering-~~
~~servei de festes a domicili~~
971 564357

info@ben-fet.com

www.ben-fet.com

Angel Reigadas, nou rector de Sant Llorenç

Ignasi Umbert

Àngel Reigadas és el nou rector -administrador- de la parròquia de Sant Llorenç; a ell li ha tocat substituir don Joan Font, que fins fa poques setmanes ocupava aquest càrrec i del que n'era titular des de feia vint-i-un anys. N'Àngel ja feia un cert temps que compaginava la seva tasca de vicari de l'església de S'Illot amb la de vicari a la nostra parròquia.

Àngel, abans de tot, enhorabona per aquest nomenament; et desitgem tota mena d'encerts en aquesta nova tasca que se t'ha encomanat. Per començar, quan i on vares néixer?

Vaig néixer a Santander, l'any 1972. Quan tenia 8 anys els meus pares es traslladaren a Palma per motius laborals, i allà he viscut i estudiat. Vaig entrar al Seminari de Palma després d'acabar COU, l'any 90, i vaig acabar els meus estudis de Teologia l'any 96.

Des de quan ets sacerdot? I a quin lloc has estat abans de fer-te càrrec de la nostra parròquia?

Vaig rebre l'ordenació sacerdotal el dia 21 de juny de 1998, a la parròquia de Pollença. L'any 96 havia començat en aquesta parròquia el meu temps de preparació per l'ordenació, i després com a capellà, encara vaig estar tres anys més. En total, cinc anys en aquest poble, per a mi tan entranyable i estimat, Pollença, devora un rector extraordinari, com a persona i com a capellà, Mn. Ramon Lladó, que va ser vicari de Sant Llorenç fa uns anys.

Sí, en Ramon Lladó va dir la seva primera missa a Sant Llorenç. Com ha estat l'experiència d'aquests dos anys entre nosaltres:

la relació amb els feligresos llorençins, la col·laboració amb Joan Font, fins ara rector d'aquesta parròquia, el rector que més anys ha ocupat el càrrec? Com has viscut tot això?

Dia 27 d'abril de 2001, festa de la Mare de Déu de Montserrat, el bisbe don Teodor em va cridar per parlar-me d'una proposta de canvi: es tractava de treballar en un projecte apassionant i alhora difícil i complicat: anar creant un treball en conjunt entre diferents parròquies veïnades en la comarca de Llevant. Durant aquests dos anys he treballat com a vicari en les de Sant Llorenç, Son Carrió, Sa Coma, S'Illot, i amb una presència també a Cala Millor i Son Servera. Això d'haver-te de moure tant, per diferents llocs, reconec que és un poc complicat i a estones estressant, però també t'aporta molta riquesa, coneixes gent molt interessant, fas més amics i et possibilita una forma de viure el ministeri sacerdotal més dinàmica i missionera. Només tenc paraules d'agraïment per don Joan Font, per la seva ajuda per anar-me integrant en la vida parroquial de Sant Llorenç i per la seva acollida i comprensió. També agraeix molt el recolzament per part de la seva germana Magdalena. Tot dos són persones excel·lents, d'una gran qualitat espiritual i moral; crec que Sant Llorenç ha tengut molta sort de tenir un rector com don Joan al llarg d'aquests anys i que deixa el llistó basant al seu successor.

El fet de ja dur quasi un any entre nosaltres possiblement t'hagi permès fer-te una idea més clara de quines són les necessitats, materials i, naturalment, espirituals de la nostra parròquia i dels seus feligresos. Quines són les teves il·lusions o propostes per a la nostra parròquia?

La meua il·lusió és continuar comptant amb el recolzament que els feligresos havien donat a don Joan i a la parròquia. Desitjaria que tots els grups parroquials continuïn endavant amb el mateix entusiasme i empena: catequis-

tes, cor parroquial, voluntaris per la neteja, confraries, consells parroquial i d'economia. Respecte a obres materials, començam aquesta nova etapa sense el deute per obres a la rectoria vella, que ha estat pagat gràcies a l'esforç i col·laboració econòmica de moltes persones del poble; esper comptar amb la mateixa generositat dels llorençins per les futures obres de manteniment i rehabilitació que seran necessàries, donada la complexitat del patrimoni eclesiàstic de Sant Llorenç. Respecte a nous projectes pastorals, en concret per aquest curs, ens agradaria potenciar les activitats de temps lliure per a nins de

postcomunió, perquè no perdin el contacte amb la parròquia després d'haver fet la primera comunió i fins que arriba el moment de la confirmació. També viurem amb il·lusió la propera confirmació d'un grup de joves que s'han preparat durant un any per aquest moment. Crec que l'atenció a la infància i a la joventut serà una prioritat dels nostres plans de pastoral parroquial, sense descuidar altres camps, com l'acompanyament als malalts i la promoció dels laics, perquè puguin participar més en la vida parroquial. Que la parròquia sigui una casa oberta on tothom s'hi trobi a gust, com en família, on els conflictes que poguessin sortir els superem sempre des de la comprensió, el diàleg, el perdó.

Durant els teus estudis al seminari, com visqueres les expectatives creades pel Vaticà II, i posteriorment, ja com a capellà, la decepció, per part de molts de catòlics, de l'arraconament de moltes de les tesis triomfants del Concili, on la influència integrista, en aquests darrers anys, de l'Opus Dei, s'ha fet sentir amb tota la seva cruesa?

Jo vaig entrar al Seminari, l'any 90 i el Concili va acabar l'any 1965, per tant ja no es vivia un ambient d'expectativa. El Concili es va anar implantant poc a poc en l'Església i algunes de les seves orientacions encara no han arrelat suficientment, però cap d'elles ha estat arraconada, sinó que totes estan ben vigents. Per lo que crec, molta gent va posar en el concili, en el seu moment, unes expectatives que el concili no pretenia, o va voler atribuir al concili coses que aquest no havia dit.

Creus que la involució que sembla està passant la nostra Església, principalment des de fa nou o deu anys, on els sectors més integristes, aprofitant la malaltia del Papa Joan Pau II, encapçalats pel cardenal Ratzinger s'han fet, com diríem, els amos del Vaticà? No creus que aquesta gent poden dur-la a un carreró sense sortida?

Per a mi és admirable l'exemple del Papa, que amb la seva ancianitat i situació de malaltia, dóna testimoni de fe, d'entrega a la causa de l'Evangeli fins al límit de les seves forces. M'admira el seu esforç per potenciar una societat on hi hagi més valors humans i cristians, on hi hagi un fonament de pau i solidaritat, una cultura de la vida, i el seu treball a favor de l'ecumenisme. Desconec els assumptes de la política i organització interna del Vaticà.

Des de fa ja uns anys s'està parlant de qui serà el nou papa. Però, així com va passant el temps, els papables s'estan fent vells -no poden ser candidats si tenen més de vuitanta anys-. Abans es parlava del jesuïta Carlo Martini, cardenal emèrit de Milà, un home molt preparat i que sembla aterria el sector més integrista de l'Opus Dei. Actualment es parla del centrista

Dionigi Tettamanzi, antic cardenal de Gènova i ara successor de Martini a Milà, com l'home més ben situat per ésser successor de Joan Pau II. Ja has fet la teva quiniela, Àngel?

Sí, la meua aposta està decididament dirigida a l'Esperit Sant: ell guia l'Església i en el moment oportú sabrà suscitar el pastor que necessitam. L'any 78 ningú no s'esperava que fos triat un papa polac, no entrava a cap quiniela. En aquests moments hi ha més de cent cardenals en edat per ser elegits, molts d'ells procedents de països del Tercer món. Pot haver-hi moltes sorpreses.

Després d'aquest llarg regnat de Joan Pau II, creus que es fa necessari un canvi dins de les estructures de la nostra Església? Series partidari de convocar un nou Concili per posar-nos al dia i aturar aquesta encletxa que sembla que de cada dia és més ampla entre l'Església i la societat actual?

Sempre és necessari canviar, renovar-se, estar atent a les necessitats dels altres, és el que els cristians anomenam conversió: un esforç constant per ser fidels a Jesús i al seu Evangeli. Des del Papa fins al darrer batiat estam cridats a viure en actitud constant de conversió, a no tenir por a renunciar al mal, a la violència, a l'egoïsme, a l'amor a les riqueses. Respecte a un nou Con-

cili, em semblaria molt bé que es dugués a terme, sempre és important reflexionar, pregar, i afrontar els reptes que la societat i les persones plantegen a l'Església.

Si hem d'acceptar com a veritats les profecies de sant Malaquies, sembla que estam a prop del final de l'Església Catòlica. Una vegada elegit un nou Papa, ja només quedaran dos papes més de la llista. Creus que l'Església Catòlica està preparada per assumir aquesta possibilitat: la fi de l'Església Catòlica i la destrucció de Roma?

Desconec les profecies d'aquest tal sant Malaquies; personalment no crec que s'hagi de donar molt de crèdit a aquest tipus de literatura apocalíptica. La meua espiritualitat està arrelada a la Bíblia i allà sempre hi ha un missatge d'esperança: la història humana i per tant també la història de l'Església està en les bones mans de Déu. Ell conduirà tot cap al seu destí de plenitud. Jesús va dir: "Estigau sempre alerta, perquè no sabeu ni el dia ni l'hora..."

Si haguessis de decidir entre l'Església dels pobres que predicava Jesús -Teologia de l'alliberació- i la de les riqueses que representen molts dels capparees que viuen a tot luxe -Grup dels Mil·lenaris- a la gran Seu de l'Església Catòlica, Roma, per quina et decidiries?

Qualsevol pastor de l'Església ha de donar sempre un exemple d'austeritat i de sol·licitud per als altres, especialment els més necessitats. Si és ver que algun pastor viu "a tot luxe", em sembla escandalós i mereix tota la reprobació dels catòlics.

L'Església de Jesucrist és la casa oberta a tots, rics i pobres, on tothom aprèn el valor de la solidaritat, la germanor, el compartir, i descobreix que la vida pot tenir horitzons més profunds que lo purament material.

Què penses de tota aquesta escandalera que s'ha viscut en aquests darrers anys arreu del món, però especialment a Nord-amèrica, sobre els abusos sexuals del clero i que han estat portada de moltíssims mitjans de comunicació?

Entre tants de milers de capellans que hi ha en el món, sempre pot haver qualquú que falli, i que faci mal o actui indegudament. Com qualsevol altre, si comet un delictes ha de pagar la seva pena, després d'un judici just. També crec que els mitjans de comunicació han magnificat els casos, lo qual em fa pensar en una probable campanya de desprestigi de la institució catòlica.

No creus que si el celibat fos voluntari s'evitarien molts d'aquests escàndols?

El celibat té un gran valor com a estil de vida. És difícil viure-ho en una societat que sobrevalora el plaer sexual i l'actitud hedonista davant la vida. Els sacerdots catòlics necessiten el recolzament de les comunitats cristianes, necessiten sentir-se valorats, animats, sostinguts, per poder viure amb alegria i fortalesa el seu celibat. El capellà no és l'home solitari, necessita el calor humà de l'amistat, l'acollida, l'estimació de la gent que té a prop i dels seus companys preveres.

Quin paper creus que ha de tenir la dona dins l'organigrama de l'Església Catòlica? Series partidari que poguessin ordenar-se?

Els laics, i per tant, també les dones, tenen un paper primordial dins l'Església. Han de tenir una presència activa i de corresponsabilitat en tot moment i a tots els nivells. També s'ha de valorar l'extraordinària presència de les religioses en la comunitat cristiana: el seu testimoni i la seva entrega i activitat són imprescindibles. És molt trist veure la manca de vocacions a la vida religiosa femenina. No crec que sigui el moment oportú per a l'ordenació de dones.

Malgrat el que puguin dir les profecies de sant Malaquies, com veus el futur de la nostra Església?

Amb molta d'esperança i il·lusió: crec amb tot el meu cor en Jesucrist i en el seu Evangeli, i sé que qualsevol persona pot trobar en Ell llum, consol i fortalesa per la seva vida, pot trobar resposta a les inquietuds més profundes del seu cor i a les preguntes més fonamentals sobre el sentit de la vida i de la mort. L'Església existeix per continuar oferint en el món aquest missatge de llum i esperança.

En els vint anys mesos es nomenarà un nou bisbe, després de la sobtada mort del nostre benvolgut Teodor, de recordada memòria. Què preferiries, un nacional espanyolista, un nacionalista catalanista o que, a la fi, ens enviassin un mallorquí que conegués el tarannà del poble?

El que vull és un pastor preocupat per la seva gent, atent a les necessitats de tots, sobretot dels més pobres de la societat mallorquina. Que sigui un home de pregària, enamorat del Senyor, capaç d'oblidar-se d'ell mateix per fer el bé i treballar per les comunitats cristianes, que ens orienti amb el seu ensenyament perquè caminem per camins de fidelitat a la Paraula de Déu, que sigui sempre i en tot testimoni de fe i entrega episcopals, i que sigui un home dialogant i comprensiu.

I de la nostra petita comunitat, la comunitat llorencina, què me'n dius? Creus que es recuperarà aquella religiositat d'un temps, un temps no tan allunyat, o es limitarà a fer acte de presència als funerals i a les festes principals de l'any, com el dia de la Mare de Déu Trobada, Pasqua, Nadal, Sant Llorenç, etc, com sembla que està fent en aquests darrers temps?

No se pot jutjar la fe de ningú pel grau de participació en els actes públics religiosos: cada un, dins el seu cor, coneix la profunditat de la seva relació amb Déu. No hem de mirar enrera, cada època té uns condicionaments i circumstàncies. El que no passarà mai és la necessitat humana de trobar sentit a la vida i la intuïció de l'existència de Déu: això és el sentit religiós que cada ser humà pot experimentar. Quan una persona cerca respostes, i cerca Déu, pot tenir la sort de trobar aquest Déu que li surt a camí de moltes maneres. L'important és sempre viure la vida amb actitud de recerca, fer-se preguntes, no

conformar-se amb lo superficial.

Què esperes d'aquesta nova etapa que ara comences, i que demanaries als feligresos llorencins?

Afront amb molta il·lusió aquesta etapa. Reconec que tenc un poc de por, perquè mai no he estat rector i tenc poca experiència. Esper dels llorencins comprensió, recolzament i amistat.

Supós que podríem seguir parlant de moltes coses sobre la nostra Església, que tots voldríem lo millor per ella, cadascú segons la idea que entengui; i com que suposo que qualche cosa ens haurem deixat dins el tinter, si vols afegir qualche cosa més ara hi ets a temps, abans que tanquem l'edició i hàgim d'esperar la propera revista.

Sí, voldria felicitar la revista Flor de Card pels seus interessants articles i aportacions a la vida cultural i social llorencina. Som lector habitual des de fa dos anys. M'agradaria molt que entre la parròquia i la revista hi pogués haver molt bona relació i col·laboració mútua. Per part meua m'ofereixo a col·laborar sempre que ho desitgin. I agraeixo el detall d'haver-me volgut entrevistar.

Aquesta ha estat la nostra conversa amb el nou rector de la nostra parròquia, Àngel Reigades. Un home que sembla que no li manquen ganes, ni il·lusió per dedicar-se a fer feina per altri, com deia el seu antecessor, don Joan Font. Per part nostra tan sols ens resta desitjar-li tota mena d'èxits al front de la nostra parròquia. No cal dir-li que Flor de Card, roman a disposició de la nostra Església i, naturalment, també a la seva. Gràcies Àngel per la teua amabilitat. Que de la teua feina en surti un bon fruit. Amen.

A l'Infern en bicicleta

Que el ciclisme és un esport que pot esser practicat a qualsevol edat és un fet que poca gent s'atreveiria a discutir. Quan els nins pràcticament encara no saben caminar ja reclamen un tricicle per començar a fer voltes per dins la casa, i després, gairebé sempre que fan festa el millor regal sol esser una bicicleta adaptada a l'altura de les seves cames.

Les fotografies d'aquesta plana en són una bona mostra: A la de l'esquerra tenim quatre nins, tots de cinc anys, que participaren a la cicleturistada que, al crit d'"A l'Infern en bicicleta!", es va celebrar per les festes de Sant Llorenç. Són na Mercè de son Roca, en Xavier Bunyoler, en Pere Rafel

Llum i en Joan Pere Vaquer.

A la de la dreta podem veure en Pere Galmés Riera, *Moliner*, de 80 anys, en Llorenç Sansó Mesquida, *Morey*, també de 80, en Jaume Mas Vidal, *Figuera*, de 75, en Pere Soler Gelabert, *Ueu*, de 66 i, assegut, n'Agustí Domenge Riutort, *Caragol*, de 77 anys, que també participaren en la mateixa festa i surten a voltejar dos o tres pics per setmana, sense fallar.

A tots ells els donam l'enhorabona per l'afecció que demostren envers aquest esport i els encorajam perquè no deixin de pedalejar, que cada pedalada són cent cavalls de força per al seu cor.

Puig Major

Organitzada pel grup ciclista *Trencagarrons*, el dia 21 de setembre es va dur a terme la pujada al Cap Cimal, la part més alta del Puig Major, a la qual hi participaren més de 400 ciclistes d'arreu de Mallorca.

El Cap Cimal és la pujada més dura de Mallorca, comparable al Tourmalet i altres colls de renom del Tour de França o la Volta a Espanya. Des d'Inca s'ha de superar un desnivell de 1.300 metres i hi ha trams que el rost arriba al 18%, apte només per gent més o manco entrenada.

La volta començava a Inca i seguia per Selva, Caimari, Moscari, Campanet, Pollença, Lluc, Escorca i el Puig Major; la tornada va esser directament cap a Inca, amb un recorregut total de 110 km.

Del nostre poble hi anaren representants dels dos clubs que hi ha a la vila: la Unió Ciclista Sant Llorenç i el Club Ciclista Marga Fullana. A la fotografia podem veure en Felip Forteza (dorsal 290), en Jaume Fullana i en Rafel Melis (dorsal 397), després d'haver coronat el cim.

Josep Cortès

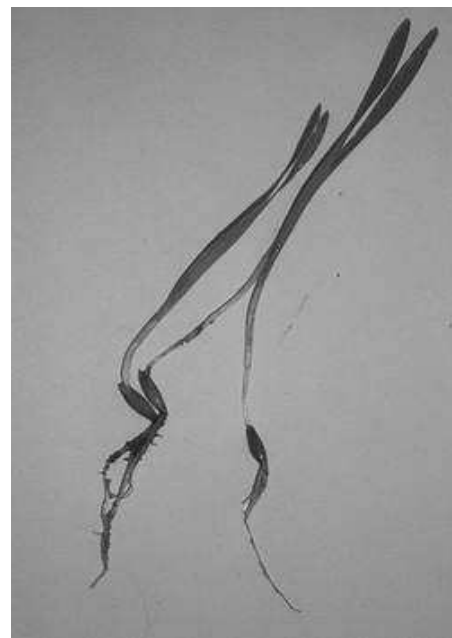
Quan l'octubre va a la fi, tots els ocells d'hivern ja són aquí

o abans de fosca, es poden observar les imatges multiformes dels esbarts d'estornells que van a colgar-se en els arbres ciutadans. El desconeixement dels motius i circumstàncies converteixen el fet en una mena de misteri: com rellamps van a dormir en els carrers de la ciutat -llums, renous, cotxes...- si poden dormir a qualsevol recer de les muntanyes o del pla?

La lluna d'octubre -juntament amb la de gener- també té una significança especial, tradicionalment era presa com a testimoni de juraments, i de lluna vella d'aquest mes se solia tallar la fusta dels arbres perquè no corqués.

També era uns dels mesos preferits dels saurís, indicat per trobar venes d'aigua i obrir pous.

En aquest més solen començar les pluges -normalment 8 o 9 dies-, "Ai, quan les boires pasturen per Calicant!". Per això els pagesos sembren les farratges, malgrat sigui en sec, tot esperant la pluja que farà germinar les llavoretes i treure els tendres i delicats brulls. La sembra de farratges i el naixement dels brulls és un dels espectacles permanents que mostra el nostre paisatge: clapes de color ocre, de terra re-

Els ocells, sens dubte una de les mancances més significatives de les "imatges del mes", és la referida als ocells, primer per manca de paciència i desconeixement i també perquè la càmbra fotogràfica no dóna gaire més que per imatges de plantes i paisatges.

Amb tot i amb això val a dir que els ocells que vénen a passar al suau hivern en aquesta terra, a finals d'octubre ja són aquí. La llentisca -fruit de la mata- i l'olivó -fruit de l'ullastre- gairebé ja són a punt per alimentar estornells i tords. Cal recordar que la seva arribada no depèn del fred, com moltes vegades s'ha dit, sinó de les hores de claror del dia.

A finals d'octubre, a posta de sol

cent llaurada, s'alternen amb clapes d'un suau o més pintat verd, segons l'altura dels brins, i amb altres d'un cert to grisos d'ermàs.

I sobre aquestes clapes multicolors els arbres: els ametlers que encara conserven part de les fulles, les figueres vestides -algunes mostren el vermell interior de les figues tardanes obertes al temps- i els garrovers, alguns d'ells atapeïts de garrovins que arribaran -o no, dependrà de múltiples circumstàncies- a ser les garroves de l'any que ve.

Si enfocam la vista en coses més

properes, en allò que podem trobar passejant pels camins, podem observar i olorar les flors de l'aritja, aquesta liana punxosa que tant s'enfila pels arbres com s'estén sobre les parets i de la qual els pagesos en treien les arrels per fer bollidisses, que prenen si es volien baixar la tensió sanguínia. Són flors d'un perfum fresc, profund, gairebé mentolat i refrescant. Ben diferent de l'imperceptible perfum de les flors de l'altra liana, aquesta no punxosa, que és la vidalba.

Però sens dubte el perfum més conegut i apreciat l'ofereixen les delicades i blavoses flors de romaní.

Curiosament l'atapeïda aritja que cobreix la paret de Lluçmar partionera amb el camí, també mostra alguns raïms de fruit, bolletes negres i madures, que resten de la florida d'octubre de l'any passat.

A l'entorn de les cases de pagès l'octubre no és un més singularment vital, malgrat la posta dels caragols, els anfibis, com els granots, cerquen recer entre els pedres; l'aviram, llevat d'alguna lloca venturera, tampoc no mostra gaire activitat reproductora. I les ovelles, que coneixen i s'anticipen al temps plujós, podriem dir que segueixen la seva rutina vital.

Ah!, per cert, ja heu tastat els bunyols, enguany? Des de "les verges" (21 d'octubre, santa Úrsula i les onze mil verges -encara que hi ha teories que assenyalen que les onze mil eren en realitat una que tenia per nom Undecimille-) fins a les darreres matances (mes de gener) és temps de bunyols.

Guillem Pont

Llibre dels malnoms de Sant Llorenç

Pau Quina

D'aquí un parell de mesos sortirà al poble un llibre on es recolliran tots els malnoms de Sant Llorenç (espero no deixar-me'n cap) i perquè aquest llibre surti més complet voldria demanar la vostra col·laboració.

En el llibre, la meva intenció principal és posar el significat de cada malnom, però també, si pot ésser, voldria posar la motivació de cada un d'ells. En alguns casos és impossible saber-ho, perquè tenen més d'un segle de vida i ja s'ha perdut el rastre de la seva motivació, però en d'altres sí que és possible, i amb la vostra ajuda m'agradaria poder posar-la. Per això a continuació us presento una llista de malnoms, dels quals no sé la motivació, i si algú de vostès per casualitat ho sabés, agraïria que cridàs al número de telèfon: 680 74 19 73 i me n'informàs. Aquests són els malnoms dels quals necessito informació (cal aclarir que aquesta no és la llista completa i definitiva dels malnoms, sinó que només representa una part de l'extensa llista que publicaré en el llibre):

Ametller/-era
Barraca
Barratot
Batet
Batlet
Beió/-ona
Blanc/-a
Blanquet/-eta
Boquet/-eta
Bovet/-eta
Bosco
Botó
Bou (de can)
Bul·lo/-a
Brun
Busco/-a
Busso/-a
Caçadora
Cadireta
Caixa
Canyet/-eta

Capellín
Capó/-ona
Caragol/-ola
Carbó/-ona
Carboner/-era
Castell/-a
Coll
Coll (de can)
Corem/-a
Corneta
Cotà/-ana
Coves
Cuixa
Dameta
Donya (don)
Doro/-a
Fai/-a
Falcó/-ona
Fava
Figó/-ona
Fil

Fita
Flor/-et/-eta
Galiana
Garranxo/-a
Gorrió/-ona
Granot/-ota
Jaques
Joi/-a
Llamp
Llagost/-a
Llum/-a
Marineta
Martet/-eta
Mena/-eta
Mendai/-aia
Migollo/-olla
Molinet
Mortillo/-illa
Nota
Pa/-ana
Parreta

Parrino
Pasta
Pastera
Peretó/-ona
Petxina
Pindano
Pitxoca
Punt/-a
Raio/-aia
Randa
Rotxet/-eta
Saletes
Set soles
Sivillet/-eta
Solaies
Tenjó/-ona
Torro
Truco
Túrrio/-ia

Felipades

blau, felip blau

-Ets mecànic?

-Sí

-M'he quedat sense direcció

-Idò vas perdut.

* * * * *

Voldria donar un premi a la persona que és capaç de fer moure uns 400 milions de rellotges en unes quantes hores.

* * * * *

Si fos jove i ben plantat, i ti em mirassis amb dolçor i tendresa, jo no seria jo i tu no series tu

* * * * *

Hi ha gent que viu a una ciutat invisible, plena d'utopies realitzables, idees buides i fets inexistents.

La memòria és la cotxeria on aparcam la vida

Anònim

Durant el mes d'octubre hem rebut, pel sistema de passar-lo per davall la porta d'un col·laborador, un escrit firmat per "La Consciència", sense que hi figuràs el nom real de l'autor.

D'acord amb les normes de Flor de Card, no el publicam perquè no sabem qui n'és l'autor. Si vol que el publiquem, almanco nosaltres hem de conèixer la seva identitat.

Ultramillor

agència de viatges del grup A
títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
971 585720

L'explotació de la platja de Sa Coma (XVII)

Antoni Sansó

Ex-regidor de
l'Ajuntament
de Sant Llorenç

Ple de dia 21 de setembre de 1995

El PSM s'interessa pel que ha passat amb la bandera blava de Sa Coma. Des de l'equip de govern es contesta que els responsables de lliurar-la no ho han fet ni han donat cap explicació.

Comissió de Govern

de dia 6 de març de 1996

Vist l'escrit de la Demarcació de Costes, s'emet com cada any, un informe sobre la sol·licitud d'ocupació temporal de la platja de Sa Coma formulada per Redo SA.

La Comissió de Govern informa desfavorablement sobre la sol·licitud esmentada, d'acord amb les consideracions següents:

Primera. Com consta a la sol·licitud de Redo SA, la cobertura d'aquesta està en l'OM de 14 de febrer de 1990, per la qual es va revisar la concessió anterior de què era titular dita entitat, concretament la concedida per OM de 17 de juny de 1987. Doncs bé, la citada Ordre i per tant l'extensió de l'antiga concessió ha estat recorreguda per aquest Ajuntament.

Segona. Cap aquí repetir els motius que ja varen ser al·legats per impugnar la revisió i l'ampliació consegüent de la concessió que ostentava Redo SA. D'entre aquests s'ha d'al·ludir a la il·legalitat de la revisió i de l'aplicació a aquest supòsit de la disposició transitòria catorzena, punt 7 del Reglament, i també a la inexistència d'obres de creació, regeneració o condicionament de la platja.

Tercera. L'Ajuntament considera necessari instal·lar tres torres de vigilància amb socorristes a càrrec de l'explo-

Per això, és procedent informar desfavorablement sobre la sol·licitud, donada la falta de cobertura per a l'autorització, per la il·legalitat de la citada Ordre Ministerial, per la qual cosa és procedent igualment suspendre la concessió de l'autorització fins a la fermesa de la resolució del recurs plantejat per aquest Ajuntament.

Ple de dia 7 de març de 1996

El PSM sol·licita una reunió per parlar sobre el plet de la platja de Sa Coma i sobre les raons de la tardança de la sentència després de sis anys.

No hi ha resposta.

Comissió de Govern

de dia 1 d'abril de 1996

La comissió es dona per assabentada de l'autorització per a l'ocupació de béns de domini públic marítim-terrestre per a l'explotació dels serveis de temporada per a 1996 de la platja de Sa Coma i acorda renunciar a las instal·lacions, ja que no són totes les sol·licitades sinó exclusivament deu velomars, 1 TDV i tres torres de vigilància; l'Ajuntament en el seu projecte presentat, feia constar expressament que el cost material i de personal de les torres de vigilància haurien de ser a càrrec de l'autoritzat per explotar les instal·lacions temporals, que en el cas de Sa Coma és Redo SA.

Ple de dia 18 d'abril de 1996

El PSM manifesta que és convenient recuperar la bandera blava per a la platja de Sa Coma i revisar les instal·lacions, comprovant-les amb el projecte autoritzat, a fi de denunciar a la Demarcació de Costes els incompliments.

Des de l'equip de govern es respon que el zelador de Costes té cura de controlar les instal·lacions temporals i que s'ha omplert i presentat el qüestionari de la bandera blava com l'any passat, encara que tal vegada aquesta feina correspondria al concessionari.

Ple de dia 6 de juny de 1996

El PSM demana informació sobre la seguretat de la platja de Sa Coma.

El batle informa que després d'unes converses amb Redo SA s'ha arribat a un acord perquè s'instal·lin dues torres i dos socorristes a la platja a càrrec del concessionari.

13 de juny de 1996

La premsa informa que la Comunitat Europea ha denegat la bandera blava a l'Ajuntament de Sant Llorenç per a la platja de Sa Coma, argumentant que allà no es disposa de la suficient seguretat.

17 d'agost de 1996

La premsa informa que diferents cadenes hoteleres mallorquines mantenen converses amb Sa Nostra per sol·licitar informació sobre la possible venda del complex turístic Royal Mediterráneo de Sa Coma. Aquest complex valorat amb uns 10.000 milions de pessetes forma part de la cadena hotelera Royaltur, propietat del touroperador Nekermann i Inmobiliaria Alcázar, que té la majoria absoluta del complex de Sa Coma amb unes 2.000 places i que al senyor Moll li agradava qualificar com la joia de Royaltur.

Per al PSM són les primeres notícies fiables de que el senyor Moll, altre temps el senyor tot poderós de Sa Coma, ja no té el control del seu imperi.

Joiaria Femenias

Listes d'obres i objectes de regal

Rector Pasqual, 8 - Sant Llorenç

Tal dia com avui

ARA FA 85 ANYS

* Que va començar la major epidèmia de grip que ha patit el nostre poble, en la qual moriren set persones.

ARA FA 80 ANYS

* Que Joan Antoni Femenias va esser elegit batle.

ARA FA 75 SANYS

* Que Jaume Santandreu, *es rector Teco*, va fer construir les escalonades de la capella de la mare de Déu.

ARA FA 60 ANYS

* Que la Caixa de Pensions va inaugurar l'oficina de Sant Llorenç.

ARA FA 55 ANYS

* Que s'aprovà la parcel·lació de ca n'Amer, a S'Illot.

ARA FA 30 ANYS

* Que el torrent de ses Planes es va desbordar provocant una gran inundació en el poble.

* Que, de la mà del Club Card, començaren les primeres classes de català en el poble.

Josep Cortès

Properes vetllades

28.11.2003

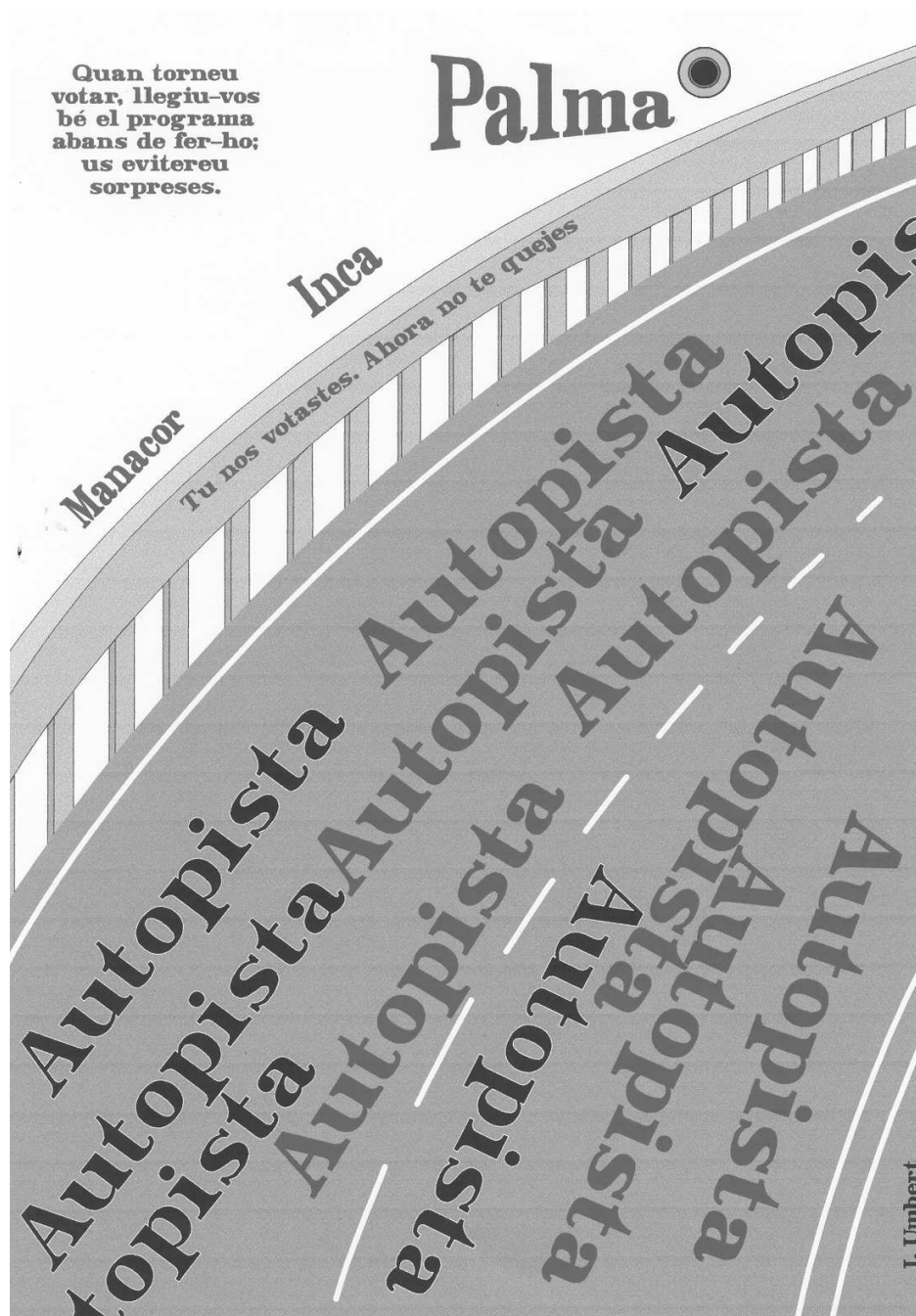
Jana Maria Falcó
(directora del Museu de Mallorca),
parlarà sobre "El
museu, avui".

30.01.2004

Maria Duran (advocada), **Encaranó**
està concretat el tema.

Es interessats poden apuntar-se
a la kàbel Niclau, al telèfon 971
838045

Parlament europeu

El Parlament europeu ha començat a editar en català una publicació informativa que, fins aquí, es feia només en les llengües oficials de la Unió Europea. Ara la tenim en l'única llengua no oficial de la Unió: la nostra.

No cal que us ponderi la importància d'aquesta reeixida, que en deu haver empenyat més d'un.

Si us hi subscriuiu, la rebreu gra-

tuïtament. Jo us ho suggeriria perquè és una passa envant en els reconeixements dels nostres drets.

Si fem les coses ben fetes, ens hi adherim i ho fem córrer, segur que superarem el nombre de subscripcions en espanyol. I que no seria guapo, això?

L'adreça és aquesta:
http://www.europarl.eu.int/press/main/mailling_reg.cfm

Edició especial**Tardor 2003****ADÉU A NA TONINA**

Primavera de l'hivern
A la meva padrina (quan encara vivia)

Temps de tardor,
temps de dolçor
i somriures.

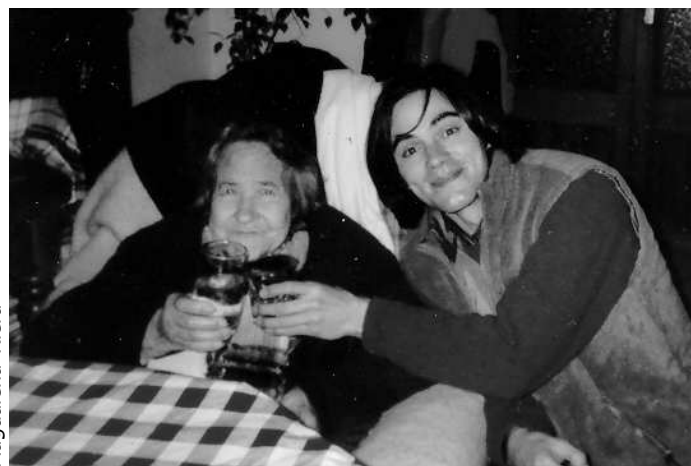
La primavera floreix
a l'inrevés
en tu, tèbia estació,
que amb un estiu de Sant Miquel
ens duus de dret cap a l'hivern,
lluny de la plenitud solar
cap a una freda renaixença.

Temps de tardor,
temps de dolçor
i somriures.

París, setembre 2003

J.G.

Magdalena Riera

**SEMBLANÇA PÒSTUMA
DE LA MEVA PADRINA**

Un fotofor davant la seva foto o la llum portant la llum a la llum, ella que, de naixement, pagava el nom de Lluenta. Acomplert el seu cicle terrestre, la meva estrella ha retornat a la seva constel·lació d'origen, des d'on segueix escampant la llum amb les mans plenes, com viva ja ho feia des de l'estat de gràcia en què s'havia instal·lat naturalment. La seva fe no coneixia el dubte, el seu amor ignorava la desconfiança, tot era pur i cristal·lí en ella, com la claredat que distil·laven els seus ulls color de perla, com el sol damunt els ametlers i els cirerers florits, o damunt les figueres

carregades de fruita que tant estimava. El seu riure era ple d'esclat, la seva cara brillava, ella era jubilatòria, com les veus aèries de les sopranos a la Missa Major de Mozart.

Tot m'ho havia ensenyat: la llengua, la Natura, Déu, la Verge, els homes i les dones; es reconeixia en mi com jo em reconeixia en ella; vi-

bràvem plegats, ens enteníem.

Lluminosa, beatífica, lírica sabia com encantar i sadollar els meus somnis de poeta (o poieta, com deia ella, basant-se en l'etimologia grega póiessis, quasi res, ja que els miracles existeixen, els miracles com la meva padrina existeixen). Seus eren el cel i la terra, la seva mirada els sabia llegir. La seva vida era plàcida, i l'encantaven de la mateixa manera la gent pel carrer i els arbres a foravila, aquests dos universos en constant mutació. Què dir de la seva lucidesa i de la seva observació, per a l'expressió de les quals sempre trobava la paraula

i les frases justes, adesiara adornades amb un proverbi o una glosa. Perquè posseïa l'eloqüència sense sebre-ho ("Era un espejo de la docta ignorancia", Jesús Imirizaldu, que també l'estimà i a qui ella estimà, dixit, i també: "Na Lluenta era y estaba, y el ser y el estar eran una misma luz"), i en veure que jo no entenia qualche paraula, trobava tot d'una un sinònim, com un professor d'idiomes, just que, en veure'm protestar, em mirava amb uns ulls entremaliats que volien dir: -Vols que la torni a dir, eh? Com m'agradava sentir-me petit devora seu, tornar a ser una criatura al seu davant, ja que ella, en plegar-se la paràbola dels anys, ho tornava a ser!

Fa a penes un mes i mig que encara compartia tot això amb ella, i vet aquí que avui la Mort ha tallat el pont que m'hi duia.

Casa desolada,
casa endolada,
gàbia sense ocell,
tron sense reina.

La forma humana ja no hi és, però ens en queda la Llum.

Ciutat de les Llums, 17 d'octubre 2003

Descansau en pau, padrineta, i sapigueu allà dalt que, mentre sigui aquí baix, vos estaré agraït per tant d'amor, d'alegria i d'ensenyaments.

Maria Santandreu

Molí de ca don Toni: sa padrina i jo mos hi aturàvem, sovint, en fer el Camí del Purgatori

Una Medea a Montreuil, França

Sinopsi. El text era el de Sèneca en la fluïda traducció de Florence Dupont. Exiliats, Medea i Jasó han arribat a Corint. El rei Creó mana a Jasó casar-se amb la seva filla Creüsa i repudiar l'estrangera. Ella que, amb els seus crims i la seva bruixeria, ha salvat la vida del seu espòs, la d'Orfeu, o la d'Hèrcules entre d'altres reis i herois, i els ha ajudat a conquerir la toisó d'or, trama venjar-se. Els seus fills, que matarà més tard, ofereixen de part seva a la futura esposa una túnica i un ram carregats de male-ficis: la promesa, son pare i el palau periran entre les flames. Jasó, que primer vol acabar amb ella, al final s'humilia: "Mata'm, dona horrible." La tragèdia acaba amb el carro del Sol, ancestre de la família de Medea, estirat per dues serps, enduent-se-la en l'aire.

Sèneca s'apropia de la tragèdia grega sense esmotxar-ne ni la brutalitat ni l'horror de l'acció i del vocabulari, sense la capa de civilitat amb què Racine la velà.

L'escenificació.

Graziella Delerm ha optat pel ritme dels contrastes per a la posada en escena d'aquesta tragèdia que, com la clàssica, és representada amb instruments, chors i dansa. Així, la part teatral adopta un to neutre, una línia contínua amb poques discontinuïtats (els actors no s'escridassen, ni es toquen ni es miren), mentre que, per la seva banda, la part musical és completament vigorosa, entusiasta, vibrant. Contrast accentuat fins al punt

que l'acció pròpiament dita ens ve donada per la part cantada. En efecte, el chor (un quartet vocal que, a l'hora de la corodidascàlia es veu augmentat pels actors) és el motor de l'obra: gràcies a les seves fluctuacions coreogràfiques, austeres i dinàmiques alhora, sovint joioses (els preparatius per al casori de Creüsa i Jasó, la travessia dels argonautes), l'escenari s'umpl de vida irrompent enmig de la desolació de la princesa repudiada i traïda, representada per una actriu i per una soprano, que actuen ja sigui per separat, ja sigui

fins als límits de l'irritació en el seu intent de desfer-se de Medea, molt sòbria, molt concentrada durant tota l'obra. Jasó es mostra més eficaç a l'hora de deambular amb els ulls desorbitats que quan ha de dir el text. La dida té un moment àlgid en la tirada on descriu els nefasts encanteris que prepara la fetillera encavorcada. El missatger esglaia amb la seva aparició i el seu caminar fantasmals ornats amb un bal-buceig llastimer i incompreensible. El text, del qual els actors no són sinó els intermediaris, arriba amb tota nitidesa als espectadors.

En esdevenir, però, cantat, això s'inverteix, ja que és el públic que activament va cap al cant en moviment, atret com pel de les sirenes.

La música.

Composta per Sergio Ortega per a l'ocasió, no pogué veure com quedava la música acoplada a l'obra, ja que malauradament el compositor xilè moria a París just abans de l'estrena. Sophie, la seva dona, va haver de ser substituïda per Anne Rodier en el paper de soprano del quartet vocal, forma que el músic havia triat per representar el chor tràgic. Com Iannis Xenakis (Oresteia),

Ortega demostra aquí que coneixia la tragèdia. Tots els instruments, llevat del trombó, són de percussió, i amb la soprano solista i la formació vocal duen el pes de l'acció. És una música escènica que romandrà, perquè reté de la tragèdia allò que aquesta té de més atemporal, sense fer arqueologia musical i restituint-li tota la intensitat i tot el dramatisme originaris.

entreteixides. En el primer cas, el personatge saünya ira continguda, és un continuum de venjança; va lleugerament vestida amb un mantell immens enrotllant-se i sobre el ròssec del qual s'escampen les flors de l'himeneu o moren els nins assassinats, mentre que la cantant fa gala d'un domini de la veu i d'un fraseig impecables.

Creó mena l'esmentat to neutre

La terra de Guillem Nadal

Crònica d'una exposició actual amb qualche record

D'un mapamundi quasi real a una geografia imaginada però totalment física, matèrica, tangible. Lupa gegant i metafòrica: amplia el punt de partida i el d'arribada (entremig, uns sis anys dels quals poc sé, allunyament de l'obra degut en primer lloc als viatges de l'artista i, posteriorment, a la meua instal·lació a París). Acabam de graduar... ja ho tenim! Pedrera de S'Homonet, al costat de la cova talaiòtica del mateix nom. Màquines que ja no fan renou, cantons que romanen sense extreure. A punta de fosc. Càmeres de televisió dalt del barranc; dedins, en Guillem en plena performance. Mulla una llarga corda dins un poal de benzina. Torna a agafar la corda, l'escampa ràpidament i sinuosa com una serp condemnada al foc. I així serà. Sota els nostres ulls es desenvolupa aquest solo de dansa sibil·lina, i a velocitat vertiginosa el món, la terra, els continents, qualche illa, tornen a ser creats. Creats i cremats. Cremats en tant que creats. Les ombres ja s'han assolat del tot damunt el món. El món desolat flameja i fumeja. El canal de Suez, l'últim a desaparèixer. Salt cronològic. Avui. Em qued contemplant Illa, 2-6-03, cinc parells de 195 x 100. Al segon començant per la dreta, l'Illa, relleu terrós, vista des de tot tipus de distància. "Consider que les coses es poden dir amb molts pocs colors", diu.

nic del terme". I així és aquesta exposició, on tot és de terra, tot excepte les escultures i La pluja negra que "s'instal·la" i que amenaça cernint-se damunt aquest món nou creat, amb geologies que, en fer eclòsió, han sorprès el propi creador. Amb una novetat tècnica potser més premeditada: tatxonets com tanques parcel·lant-se a si mateixes, o boscs geomètrics d'arbres decapitats. Destruir és construir fatídicament. Una fràgil piragua, emperò, esquivà màgicament la caiguda de gototes ferestes, i blanques illes s'isolen sostingudes per fonaments de

I també: "Terra en el sentit més material, visceral i orgà-

bronze, com caeres per recollir la mel encara possible. El contrast es clou, harmònic.

Traducció d'alguns dels "vergers", poemes francesos de Rilke

1

Avui vespre el meu cor fa
cantar àngels que se'n recorden...
Una veu, quasi meva,
temptada per tant silenci,

puja i decideix
no retornar pus;
intrèpida i tendra,
amb què va ajuntar-se?

2

Llàntia vespral, assossegada confident,
el cor no m'és per tu desvelat;
(un potser s'hi perdria;) però el seu pendís
sud està suaument il·luminat.

També ets tu, oh llàntia d'estudiant,
que vol que el lector adesiara
s'aturi, astorat, i es distregui
del seu llibre, mirant-te.

(I la teva senzillesa suprimeix un Àngel.)

3

Tranquil, si de cop i resposta
l'Àngel tria la teva taula:
esborra a poc a poc les quatre rues
de les tovalles sota el pa.

Oferiràs el teu pobre menjar
perquè ell al seu torn el tasti
i s'endugui cap als llavis purs
un simple tassó de cada dia.

8

El nostre penúltim mot
seria un mot de misèria,
però davant la consciència-mare
el darrer de tots serà bell.

Perquè caldrà resumir
tots els esforços d'un desig
que cap gust d'amargor
no sabia contenir.

12

Així com un vidre de Venècia
sap en néixer el gris
i la claredat indecisa
que l'enamorarà,

les teves mans tendres
somiaren per endavant
ser la lenta balança
dels nostres moments massa plens.

28

LA DEESSA

Al buit migdia en repòs
quantes de vegades passa,
sense deixar a la terrassa
el menor indicatiu d'un cos.

Mes si la natura la sent,
l'hàbit d'allò que és invisible
dóna una claredat terrible
al seu dolç contorn aparent.

(Traduccions dedicades a Francesc Cubells, que un dia, en francès i de memòria, em digué el Verger número 3)

El Cap Vermell

Llençols d'aram baix del capçal de roca
d'entranya troglodítica.

Les ones
porten alens de tarda barquejada.

El misteri sagrat es torna pedra
concreta i casolana, com de clastra:
escultures de calç, penons d'ivori,
espectres de gegants i Nureddunes,
naufregis blaus com a la mar d'Ulisses...

Més fort que la maror, l'arxiu rocós
tiny de ponent perpetu les onades.

Aixeca't, poble meu, com la peanya
de l'altiu Cap Vermell. Conta rondalles
a l'embat xalocós, enfila aurores
amb calitges de sal mediterrània.

Entre el demà i l'ahir, marca ta petja
de poble solidari que s'estima
ones enllà del vent i la tempesta
i avança sobre el mar vers les estrelles.

Pere Orpí Ferrer
L'Esperança, 1990

El gran periòdic governamental de la capital de Polònia "Zycie Warszaw", incomprensiblement, va publicar el *Codi universal del discurs políticoburocràtic* que reproduïm a continuació, elaborat pels estudiants universitaris per satiritzar el farragós llenguatge oficial d'aquell país.

El sistema d'utilització és molt simple: es comença per la primera casella de la columna I, després es passa a qualsevol altra casella de la columna

II, després a la III i després a la IV, seguint per qualsevol casella de la primera columna i continuant així, de columna en columna, sense importar en cap moment l'ordre que se segueixi.

Aquests sistema, d'acord amb la fórmula matemàtica de les combinacions, proporciona deu mil possibilitats diferents, el que suposa, parlant a velocitat normal, un discurs fluït de més de quaranta hores.

I si durant aquest temps tenim en compte l'elevada possibilitat de què no hi hagi cap assistent que resisteixi el discurs, bé perquè se n'hagi anat a caseva, bé perquè ja dormi com un tronc, podem tornar començar la roda i continuar parlant setmanes i setmanes i setmanes sense parar.

No voldria que us pensàssiu que es tracta d'una broma per omplir una pàgina de la revista, ben al contrari. Si

us hi fixau bé veureu que tots els polítics utilitzen aquest sistema quan es dirigeixen als seus possibles votants i, pel que es veu, no els va malament del tot.

Perquè el més important no és el temps que podem fer durar el discurs, circumstància que no dubtam que té molt de mèrit, sinó que durant tot aquest temps no es diu res! Les frases que conformen el parlament són totalment buides de contingut, tal com solen fer els polítics, i no comprometen a res, de manera que mai no se'ls pot demanar responsabilitats sobre el que han dit, en el cas altament improbable que qualcú els escolti amb atenció.

Vet-aquí, idò, el *Codi universal del discurs políticoburocràtic*, per si teniu aspiracions us interessa començar a practicar.

Josep Cortès

I	II	III	IV
Senyores i senyors,	la realització dels deures del programa	ens obliga a l'anàlisi	de les condicions financeres i administratives existents
D'altra banda,	la complexitat dels estudis dels dirigents	compleix un rol essencial en la formació	de les directrius de desenvolupament per al futur
Així mateix,	l'augment constant, en quantitat i extensió, de la nostra activitat	garanteix la participació d'un grup important en la formació	de les actituds dels membres de les organitzacions envers els seus deures
Així i tot, no oblidem que	l'estructura actual de l'organització	exigeix la precisió i la determinació	del sistema de participació general
De la mateixa manera	el nou model de l'activitat de l'organització	ajuda a la preparació i a la realització	de les noves proposicions
La pràctica de la vida quotidiana prova que	el desenvolupament continu de distintes formes d'activitat	compleix deures importants en la determinació	de les directrius educatives en el sentit del progrés
No cal argumentar el pès i la significació d'aquests problemes, ja que	la garantia constant, la nostra activitat d'informació i de propaganda	implica el procés de restructuració i de modernització	del sistema de formació en els quadres que correspongui a les necessitats
Les experiències riques i diverses	el reforçament i desenvolupament de les estructures	facilita la creació	de les condicions de les activitats apropiades
L'afany d'organització, però sobretot	la consulta amb els nombrosos militants	obstaculitza l'apreciació de la importància	del model de desenvolupament
Els principis superiors ideològics, així com	l'inici de l'acció general de formació de les actituds	ofereix un assaig interessant de verificació	de les formes d'acció

Antoni Sansó

1991

El **23 de gener**, TVE-2 emet el primer capítol de la sèrie de dibuixos per adults "Els Simpson", de gran èxit als EEUU.

El **5 de febrer**, a Madrid, el Ministeri de Cultura, concedeix el premi nacional de dansa a Cristina Hoyos.

El **25 de febrer**, Bulgària, Polònia, Romania, Txecoslovàquia, Hongria i l'URSS liquiden l'estructura militar del pacte de Varsòvia.

El **28 de febrer**, finalitza la guerra del Golf Pèrsic amb la derrota iraquiana.

El **13 de març**, a Nova York, l'editor nord-americà Walter Annenberg dona al Museu Metropolità part de la seva col·lecció de pintura, valorada amb 100.000 milions de pessetes.

El **14 de març**, a Londres, i després de setze anys de presó, una nova sentència reconeix l'error judicial de la condemna a cadena perpetua dels "sis de Birmingham", condemnats el 1975 per un doble atemptat del IRA.

El **16 d'abril**, mor a Londres, el director cinematogràfic anglès David Lean.

El **29 d'abril**, a Nova York, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides aprova la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació en el Sàhara occidental, que haurà de celebrar-se abans d'un any.

El **2 de maig**, a Sevilla, amb un concert de l'Orquestra Simfònica de Sevilla dirigida per Vjekoslav Sutej, s'inaugura el teatre de la Maestranza.

El **30 de maig**, la revista científica "Nature" publica una carta del nord-americà Robert Gallo, del National Cancer Institute, on accepta que el fran-

cès Luc Montagnier, de l'Institut Pasteur de París es va anticipar en els estudis sobre el virus del sida.

El **5 de juny**, el Senat rebutja una proposició de llei presentada pel CDS per abolir la pena de mort del Codi Penal Militar.

El **5 de juliol**, Terra Lliure anuncia que s'abstindrà de recórrer a la violència per assolir la independència de Catalunya.

El **15 d'agost**, a Nova York, el cantant Paul Simon, amb un recital gratuït, reuneix 750.000 persones en el Central Park.

El **19 d'agost**, a Moscou, el cop d'estat de les forces involucronistes per a destituir Gorbtxov i liquidar la "perestroika" fracassa gràcies a la resistència popular.

El **21 d'agost**, les repúbliques bàltiques d'Estònia i Letònia es proclamen independents.

El **28 de setembre**, mor a Santa Mònica, Califòrnia, el trompeta de

jazz nord-americà Miles Davis.

El **24 d'octubre**, a Chicago, el cineasta Vicente Aranda és guardonat amb el premi al millor director del Festival Internacional de Cinema de Chicago per la seva pel·lícula "Amantes".

El **10 de novembre**, mor a Barcelona, l'escriptora Montserrat Roig.

El **14 de novembre**, el Congrés espanyol aprova la controvertida Llei de seguretat ciutadana, coneguda com a Llei Corcuera.

El **12 de desembre**, l'alcalde de Barcelona, Pascual Maragall és nomenat president del Consell de Municipis i Regions d'Europa.

1991 A LES ILLES BALEARS

* Mor el filòleg i editor Francesc de Borja Moll.

* L'arxipèlag de Cabrera es declara Parc Nacional i territori de reserva integral.

* El Parlament Balear aprova una proposta de reforma de l'Estatut d'Autonomia.

* Les eleccions autonòmiques donen la victòria a la coalició del PP i Unió Mallorquina.

* La població era de 709.146 persones amb un cens electoral de 565.397.

* L'esperança de vida de les dones era de 79,1 anys i dels homes de 72,2.

* Davant els dubtes sobre l'autenticitat de les obres exposades, és clausurada per l'Ajuntament de Palma l'exposició "Col·lecció Moré", al Palau Sollerich.

FONTANERIA

JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Jaumet: Bon vespre a tothom. Avui començaré amb una paraulada: un bon dia un me demanava, com punyetes és que mos costa tant ser feliços? S'explicació és ben senzilla: naixem i tot d'una mos fan plorar; es primer any tenim tan poc interès per ses coses que el passam dormint, menjant i plorant; quan a la fi comença a interessar-mos lo que mos envolta, només sentim: és caca això, no ho toquis; però això té un pas, perquè quan ja t'hi has avesat te afiquen dins un quarto gran amb un caramull d'atlots tan desorientats com tu i llavors és ver que comencen ses obligacions. Arriba s'adolescència i tot són dubtes: què faré en ser gran? Qui m'estimarà? Amb qui me casaré? Seré feliç en es matrimoni? En una paraula, veus problemes i muntanyes pertot arreu. Però es grossos arriben quan ja ets gran: que si sa teva ex vol més dobbers, que si sa parenta actual, com serà sa futura, això si no tens es problema de ses tres en es mateix temps. Llavors tens ets imposts i penses molts de pics: mira que haver de pagar an aquests ineptes que mos comanden, sense veure beneficis per cap lloc. I per què hem de ser feliços? Vos imaginau una societat on tot el món fos feliç? El món s'aturaria, ningú tendria necessitat de descobrir noves coses, i si sa gent no té noves coses perquè lluitar el món s'atura; a més, sa felicitat no la troben perquè mos preocupem massa de cercar-la.

Julià: Idò jo, com que veig que sa cosa va per lo social, voldria tocar un tema una mica perillós: estic molt d'acord amb sa diferència de sou entre uns professionals i uns altres, però quan mos jubilam, per molt important que un hagi estat, no deixa de ser un jubilat igual que es darrer mot des Credo. Sí, tots es raonaments que em pogueu fer jo ja els he discutits. Sí, ells paguen més a sa Seguretat Social, però no deixen de guanyar, alguns, fins a deu vegades més que noltros fent feina. Sí, també ells a sa seva joventut se romperen ses banyes estudiant, i noltros on érem? O estàvem darrera una mata que la mos pelàvem? Perquè almanco jo -i a voltros també vos hi record- estava fent feina de sol a sol per ajudar sa família i de rebot an es país. No volen globalització? Idò per què no comencen amb aquestes

petites coses a globalitzar?

Ramon: Jo també marejaré un poc sa perdiu: me pensava que sa nostra tertúlia era entre noltros, però vos recordau, a principi d'estiu, de sa meva queixa de sa Setmana del Turista? Un dia d'aquests, un hotelier me va agafar per explicar-me es perquè des retrocés que hem tengut amb aquesta festa: sa primera excusa que va posar és sa de sa carretera, a lo que li vaig contestar: no se tallen carreteres molt més importants i per més estona, com per exemple una volta ciclista? Sa segona, va ser sa poca disponibilitat de sa gent a col·laborar, a lo que li vaig contestar: no serà perquè voltros ho heu professionalitat massa tot? Després me digué que avui fer una carrossa ben feta costava de dues-centes mil pessetes per amunt. Ara arribam a sa realitat, però li vaig recordar que gràcies an es turistes ell estava així com està, igual que molts de noltros, per això creia que seria millor que entre tots féssim aquesta setmana, procurant de cada any fer-la millor.

Xesc: Bono, jo mesclaré un poc sa política. Sa Ministra, Pilar del Caudillo -cony, en què estaria pensant jo!- Pilar del Castillo, aconsellada p'es seu Kefe, Joseph Maria, que no Sant Josep i Maria, a la vegada aquest, pressionat per l'Opus, maldament ell defensi sa impossibilitat de canviar sa Constitució, mos resulta que mos posa s'obligatorietat d'estudiar religió, però no qualsevol religió, sinó sa catòlica, apostòlica i romana, quan sa nostra Carta Magna a sa religió només la posa com una assignatura opcional. Jo, com que estic disposat a donar canya, ara vos ne contaré una altra: diu es senyor Assnar, "gràcies a mi i an es PP, Espanya ha sortit des racó d'Europa". No senyor Pepet, Espanya ha sortit des racó d'Europa gràcies a sa democràcia, an es senyor Suárez, an es senyor Felipe González i, com que no li vull llevar mèrits, a vostè, però mentres es grossos d'Europa com Schröder, Chirac i Blair se reunien per parlar d'Iraq, vostè complint es mandat d'en Bush s'entrevistava amb en Gadafi, sempre més perillós amb assumptes de terrorisme que n'Ibarretxe, a qui vostè no vol veure ni en pintura.

Julià: Jo, sa veritat, me creia que sa trama de Madrid era assumpto de maletins o de permissos de construcció

impossibles d'arreglar, o coses encara més fraudulentas. Però no, després de veure es PP amb sa sensibilitat que el caracteritza com impedeix que es d'esquerres molestin vint-i-sis persones per anar a declarar a sa comissió especial des Parlament madrileny, o com es Fiscal General de s'Estat, Jesús Cardenal -el nom ho diu tot- destitueix en Villarejo perquè tenia intenció de molestar sa meitat de sa gent des PP de Madrid quan ells tenen clar quin seria es resultat de s'investigació. I si se té en compte sa presència de Ramón de Tejada en es tema des trànsfugues a sa votació a sa Presidència de sa Comunitat de Madrid i ara una vegada més se repeteix a La Caixa també en transfuguisme i Ramon de Tejada, un arriba a sa conclusió des magnetisme d'aquest senyor. En es PP diven: "necessitam dos trànsfugues; Ramon, fes-t'hi topadís, els mires an ets ulls i els te fas teus. De dobbers o favors, res de res, que noltros som molt legals".

Tomeu: Bono, com que s'assumpto ha anat per aquí m'agradaria xerrar de s'AVE, de n'Esperança Aguirre, des negocis de na Pilar de Castilla i es seu marit, ses autopistes de Mallorca, es parcs naturals i es nous responsables i de moltes més coses, pero ja veig que haurà de ser per sa propera tertúlia. Donarem pas an en Mariano.

Mariano: Jo vos contaré una història de dos amics. Un diu a s'altre: "Aquest pic vaig en sèrio, he decidit amagrir-me un grapat de quilos. No sabries cap gimnàs o penya futbolística per fer un poc d'esport?". S'altre li contesta: "Es millor esport és es sexe". "Homo, com a teràpia ho sabia, ara com esport...". "Mira -diu s'altre-, ventatges des sexe com esport: No has de comprar equipatge, no hi ha àrbitre que t'emprenyi durant es partit, no hi ha entrenador nito o cridador, es pre-encalament ja és excitant, es temps des partit ningú te crida ni t'insulta per posar sa mà aquí o allà ni t'empeny per posar es contrari d'esquena, es jugadors decideixen si hi ha d'haver pròrroga o si es partit s'ha d'acabar abans d'hora, per jugar podeu ésser dos o més, i en es cas de no trobar ningú pots jugar tu tot sol. Què, coneixes res millor per practicar s'esport?".

Carta a Joan Pau II en el seu XXV aniversari al front de l'Església Catòlica

El passat dia 16 vàreu commemorar el vint-i-cinc aniversari de la vostra elecció com a cap visible de la nostra Església. De llavors ençà moltes coses han canviat; el teló d'acer ha caigut i molta part de culpa que fos així la teniu Vós, Sant Pare. El terrorisme ha augmentat considerablement; les diferències entre pobres i rics són molt més amples ara que llavors i la SIDA està minvant perillosament la població de l'anomenat tercer món, davant la mirada inalterable dels països rics i la vostra insensibilitat i ferma oposició a la utilització del preservatiu per minvar aquest problema. Nord-amèrica, amb Bush al front, s'ha convertit en el guardià de les essències més rànries del capitalisme més salvatge a cops de bombes, patrocini de cops d'estat i mesures preventives i anticipatòries, consistentes en matar el gos abans que comenci a lladrar. Avui tenim més països arrassats -Afganistan, Iraq-, i el deute del ter-

cer món als països rics ha augmentat considerablement. Les guerres, malgrat la vostra lluita per la pau, han augmentat i països tan catòlics (!?) com Espanya han fet cas omís de les vostres crides en contra de la invasió d'Iraq.

Heu recorregut milers i milers de quilòmetres i us heu envoltat de milions de catòlics -fans?- per exposar-los les vostres idees sobre l'avortament, l'eutanàsia, la sexualitat, l'ús del preservatiu, la moral i tantes coses tan benivolgudes per Vós, Sant Pare. Però l'avortament augmenta, cada dia hi ha més països que legislen a favor de l'eutanàsia, les fàbriques de preservatius aconseguixen cada any majors beneficis i les

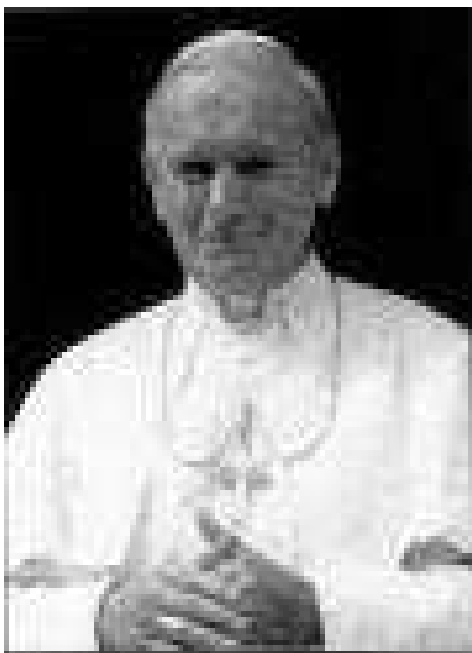
lesbianes i els homosexuals cada vegada surten més de l'armari. En fi, Sant Pare, em sembla que tots aquests banys de multituds que heu pres no hauran servit per gran cosa, sinó que haurà estat per arreplegar fons per mantenir el quantios patrimoni de la nostra Església. No ho sé, Sant Pare, no ho sé.

Per altra banda, l'Església Catòlica, malgrat aquests milers de quilòmetres recorreguts per Vós, ha estat incapaç d'aturar la pèrdua continuada de militància activa. Les vostres paraules en contra de la guerra entraren en contradicció amb la postura de l'Església

un vel davant els ulls perquè no us adonéssiu d'aquesta realitat. Durant aquests vint-i-cinc anys el Sant Ofici -llegiu la Inquisició- no ha fet cremar ningú, com en el temps de Galileu o Savonarola, però als teòlegs dissidents se'ls ha tapat la boca -Hans Küng, Leonardo Boff, Juan José Tamayo, etc.- i per por que hi hagués una desbandada de militància a l'Amèrica llatina es va demonitzar la Teologia de l'Alliberament, acusant-la de comunista, després que hagués fet un gran esforç per assumir la realitat d'aquests països i de l'explotació que sofrien i sofreixen, encara, les seves gents.

Durant aquests vint-i-cinc anys heu demostrat una certa predilecció per les nacions amb governs de dretes -qui no recorda aquella imatge vostra donant la Sagrada Forma al Dictador Augusto Pinochet- front al de governs d'esquerres -us recordeu de la renyada pública que donàreu al ministre de cultura del govern sandinista de Nicaragua, Ernesto Cardenal-

pobre home, quin empegueïment, allà, davant tothom, li féreu passar, Sant Pare. Però no tot ha estat dolent, també heu fet moltes coses bones i si hi ha un aspecte a destacar de la vostra tasca durant aquests vint-i-cinc anys, possiblement sigui l'aspecte social. El vostre papat, sens dubte, s'ha preocupat molt pels temes socials: explotació de la dona, el món del treballador, el de la infància, en especial la del tercer món, etc. Tampoc no cal oblidar que durant aquests vint-i-cinc anys ens heu fet conèixer més persones amb mèrits -a vegades això és un dir- per ésser sants que amb els darrers 500 anys; no debades alguns d'aquests nous sants que

heu fet han estat propiciats per gent que té fama de doblersers o que foren simplement víctimes de les empentes de la història, una història que no estava massa d'acord amb la nostra Església.

Certament, el món ha canviat molt des d'aquell, ja llunyà, 16 d'octubre de 1978. Hem vist guerres, invasions, epidèmies, augment de la pobresa i la globalització del món, un món que de seguir així ben prest haurà perdut la seva identitat. Sí, és ver, el món ja no és el que era, vint-i-cinc anys són molts, són molts més que els altres darrers mil nou-cents cinquanta per la nostra Església. Vós heu fet molta feina, quasi tanta com tots els vostres predecessors junts per evitar tot això, però sembla que no ho heu aconseguit, si bé cal esperar a veure si la llavor que heu sembrat dóna profit.

Però a pesar de tot aquest esforç que heu fet, les esglésies, de cada dia estan més buides i sectes d'arreu del món s'apoderen dels anhels de molts de catòlics que no troben resposta a les seves demandes dintre la nostra Església. Ens deixareu una església endarrerida, fora de lloc, amb molts d'assumptes pendents -celibat, ordenació de la dona, control de la natalitat, etc.-. El timoner que agafi el comandament de la barca de Pere haurà de ser valent perquè no s'anegui del tot. Però, no cal perdre l'esperança, Sant Pare, els camins de Déu, com bé Vós sabeu, són inescrutables i hem d'esperar que l'Esperit Sant no en faci una de les seves i ens porti com a successor vostre un Papa del segle XII en vers d'un del segle XXI. La darrera ordenació de nous cardenals que féreu dies passats sembla que va ésser una manera de fermar el futur de la nostra Església. Franco també creia que ho havia deixat tot *atado y bien atado*. El que passà és que s'oblidà de fer-hi nuus al fermall i al cap de poc temps tot l'embocall es va desfer. Esperem que Vós també us oblideu de fermar els nuus i vertaderament l'elecció del vostre successor sia així com cal, i que l'Esperit Sant il·lumini els cardenals a l'hora d'elegir-lo, i no siguin els poders fàctics que us envolten a Vós i al col·legi cardenalici -podeu llegir Opus Dei, Legionaris de Crist, Comunió i Alliberació,

Comunitat de Sant Egidí o els curialistes dels Mil·lenaris-afamats de poder, i no precisament espiritual, sinó més bé terrenal. Els feligresos ho agrairien. Esperem que així sia.

Cordials felicitacions idò, Sant Pare, per aquests vint-i-cinc anys al front de la nostra Església, la institució més antiga i més influent del món en aquests darrers quasi dos mil anys, i que a l'hora de presentar-vos davant el Pare Celestial per passar comptes si-gueu ben rebut.

Ben cordialment i amb la vostra benedicció.

Ignasi Umbert

FUNERÀRIA BALEAR SL

Els ofereix els millors serveis en:

- * **Baüls (gran varietat de models)**
- * **Cotxe fúnebre propi**
- * **Floristeria (corones, centres, rams, etc.)**

Per avisos i preavisos

Carrer de Santa Margalida, 80 - Artà

971 836888

629 780891

Els atendrem les 24 hores del dia, laborals i festius

Els amors de Galatea (continuació)

Isabel María Muñoz Carrión

NA GALATEA DEL SEGLE XXI

Al mes de febrer, Josef Schumeier i el seu amor, la inseparable Galatea, varen volar a París. El compositor estrenava *Crepuscle* en el teatre de l'Òpera, obra que reflectia la llum que la nimfa va donar a la seva vida.

L'èxit i l'ovació foren rotunds, tant per a l'artista com per a la musa.

Acabat l'hivern, quan a la vall danúbia la primavera es mostrava en tot el seu esplendor, amb la rosada del matí brillaven amb la nitidesa del diamant les flors de maragdes, de robís, de safirs, de topazis...

Na Galatea i J. Schumeier s'absentaren, cadascú per motius diferents i a llocs distints. Schumeier vola a London city; na Galatea nadà cap a l'illa de Creta.

Fatalitat

De l'aeroport de Viena surts, Schumeier, més a Heathrow no arribaràs. El boeing 703 s'estavellava contra les Ardenes. Cap supervivent. Globa, el teatre de Sakespeare, no obria les seves portes. Hamlet, a la qual posa música l'artista, sense escenificació quedaria. Les notes musicals,

mortes,
dins l'èter, per a sempre,
suraran.
La musa que celebrava amb totes
les nereides el dos mil aniversari
de la unció de Nereus
com a Senyor dels mars,
la festa va deixar.
Amb la velocitat del vent,
a l'indret del sinistre
va comparèixer.
Les despulles del seu amat,
incinerades en arqueta d'argent cromat,
en un lloc amagafi
al fons de la Mediterrània oriental,
tirant a l'illa de Creta,
amb molta d'estima va depositar.

Tristesa d'amor

De Galatea el cor
va deixar de palpit.
Gèlida..., freda... tornà.
En vas d'alabastre
les muses l'hi servien,
aplegant les gotes de suor
que el seu rostre banyaven.
La lluna nova,
blanca i pàl·lida, eixugava,
-al clarobscur de la nit-
l'ambre llagrimós
que pels monts corria.

Dolça i greu
sonava l'arpa moguda pel vent.
La mar, amb tristor,
d'una en una, treia les notes
a l'armònica i al flabiol.

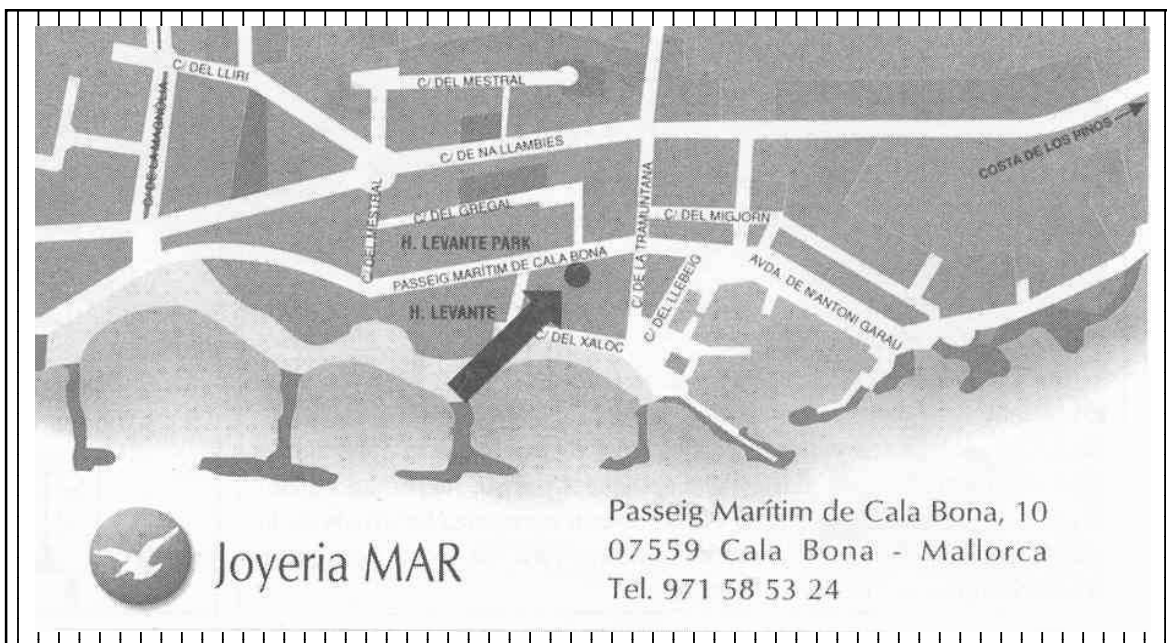
Els quatre elements
constitutius de la vida:
la terra, el foc, l'aire i l'aigua
es varen ressentir.

Les flors s'emmusteïren.
Del seu trinar callaren els ocells.
De les estrelles el resplendor
va apagar llurs centelleig.
Dessustada, la terra es va quantonar.
El foc en cendra es reduí.
L'au Fènix, calcinada,
mai no va renèixer.

Les aigües detingueren el curs.
Les lleis naturals es contravingueren.
I la natura sencera
va quedar endormissada.
Com endormissada va quedar
per a sempre Galatea.
La seva existència com a Musa
en boca dels poetes de tots els
temps perdurarà;
pero jamai l'amor s'ensenyorirà
dins el seu ser.

Amor nascut.
Amor viscut,... perdut.
Foc extingit.

Concluit

Si a l'octubre plou, el rovelló mou

Antònia Galmés

CANÇÓ DE LES POMES

Un dia em determiní
d'anar-me'n per sa murada,
costa a través sa muntanya,
a modo de passetgí.
Vaig seguir es regueró
per on s'aigo se n'anava
i vaig veure s'hortolana
qui rentava un gonelló.
I del modo d'anar ella,
vaig fer que era s'hortolana:
amb so dengue d'endiana
i curteta de gonella.
Prompte li vaig demanar
de quina fruita tenia,
i ella em va donar es bon dia:
Si voleu, poreu triar.
Hortolana, hortolana,
da'm una poma de s'hort.
No n'hi ha cap de maçana,
totes són de llenyam fort.
Una pomera hi ha aquí
que se tira de la banda,
i fa pometes de randa,
dolces que no tenen fi.
D'una altra casta n'hi ha
que són pomes marineres:
aqueixes són les primeres
que Déu va principiar.
D'una altra casta n'hi ha
que se diuen de la nou.
Aqueixes van a un sou;
si en voleu, poreu triar.
D'una altra casta n'hi ha
se diuen de la randeta.
Aqueixes van a pesseta;
si en voleu, vos ne puc dar.
D'una altra casta n'hi ha,
se diuen pomes del suro;
aquestes ja van a duro,
i d'elles poreu triar.
D'una altra casta n'hi ha,

se diuen de cor gelat:
enmig tenen un forat
de com es corc hi va entrar.
D'una altra casta n'hi ha,
se diuen pomes del ciri,
blanques com a flor de liri;
d'aqueixes poreu triar.
D'una altra casta n'hi ha,
se diuen pomes del misto;
enmig tenen un Sant Cristo,
lo poreu anar a adorar.
D'una altra casta n'hi ha,
que se diuen de la nau.
Si en voleu, heu de tornar,
que s'hortolà té sa clau.
D'una altra casta n'hi ha,
se diuen de Sant Juan,
i es majoral les estoja
per com es senyors vendran.
D'aqueixes ja en menjaria,
i no em caben d'agradar.

Voleu que us ho diga clar?
De s'hortolana en voldria!
Hortolana, hortolana,
cuidau bé aquest pomeral,
no hi hagi cap animal
que us engan a fer-hi tala.

Què mana, què mana,
que mana, què vols?
Maria Manyana,
un plat de bunyols.

Es sol ja se pon
darrera una roca
i es majoral nostro
que fa sa bajoca.
I si ell la fa,
també la faré,
ni cap oliveta
que no coiré.

Dalt una punta de guya
un ball hi varen armar:
dos-centes colles ballaven,
tres mil miraven ballar.

Na Pepeta ha fet bunyols,
los ha frits dins sa pelleta.
El diantre de Pepeta,
que les fa petits i bons!

Set senaies de codonys
vaig dur a recodonyar.
De set recodonyadures,
set senaies vaig tornar.

Noltros venim a coir
es sementer d'ets Olors
que s'oli el fa molt hermós
s'oliva ran d'es camí.

(Del **Cançoner popular**)

ESCLATA-SANGS AL FORN AMB SOBRASSADA

Ingredients

150 g de sobrassada, 800 g d'esclata-sangs, dos grans d'all tallats ben petits, una cullerada de julivert tallat ben petit, un rajolí d'oli d'oliva, una cullerada de galleta d'Inca picada, sal.

Preparació

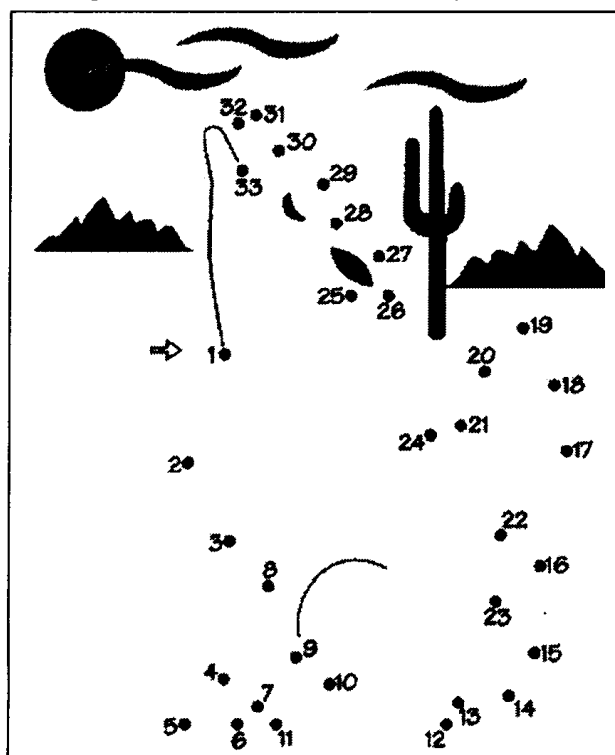
Netejau els esclata-sangs. Tallau els peus dels esclata-sangs a bocins ben petits. Disposau els esclata-sangs damunt una llauna amb làmines mirant cap a dalt. Posau un bocí de sobrassada damunt cada esclata-sang. Assaonau-los amb una mica de sal. Mesclau els peus capolats amb l'all, la galleta i el julivert. Escampau la mescla damunt els esclata-sangs. Regau-ho tot amb una mica d'oli d'oliva. Coeu els esclata-sangs al forn encalentit a 200°C, durant deu minuts. Serviu els esclata-sangs ben calents, una vegada cuits.

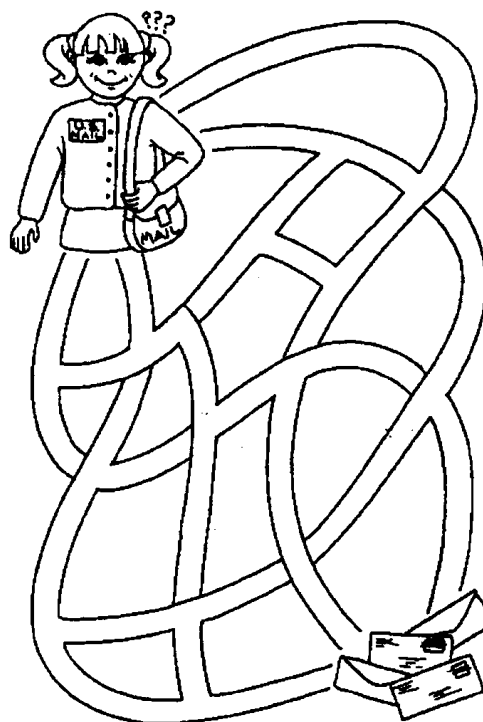
Del plat a la boca ningú s'equivoca

1.- Segueix els números i veuràs que és?

5.- Cerca el camí que condueix a les cartes:

Llibre recomanat

2.- Sabies aquesta dita?

*PLUGES DE NOVEMBRE
OMPLEN ELS BARRALS
I CUREN TOIS ELS MALS.*

3.- Endevinalla:

*Em diuen que sóc bo i sa
i ningú no em vol menjar.*

4.- Cerca el nom de nou carrers de Sant Llorenç:

M	E	N	O	R	C	A	P	C	W
A	J	S	P	O	U	D	N	O	U
R	T	G	T	D	E	T	U	P	M
Z	T	X	X	A	R	Y	C	M	A
U	F	A	S	N	C	G	S	X	J
C	A	R	R	E	R	I	L	L	O
T	S	E	N	I	D	R	O	Y	R

De 10 a 12 anys

La flor del cirerer

Josep Francesc Delgado, (adaptador).

La Galera/Editors Associats, Barcelona 2003

Nova iniciativa d'Editors Associats, que ha reunit en una col·lecció llegendes de diferents continents i països. Obri la col·lecció aquest volum amb quatre històries d'una de les cultures més antigues i refinades del món: la japonesa. Relats plens de màgia i fantasia, en què es premia el respecte a la natura, la bondat i l'amor, i es castiga la enveja i la cobdícia.

Solucions al número anterior

1.- Els dos canets iguals són el A i el B

2.- Endevinalla: El telèfon

4.- Sopa de lletres:

O	Y	S	W	D	G	F	T	C	O	A
S	L	A	B	U	O	O	L	K	U	V
G	O	R	A	I	N	S	O	D	C	N
Z	M	T	P	E	E	M	B	S	A	V
Z	E	I	D	T	L	A	Q	A	R	D
C	R	A	G	A	K	S	A	Q	E	D
G	D	E	X	D	V	J	L	J	L	S
X	A	N	V	T	H	E	L	N	L	S
V	V	C	Z	J	F	Q	V	J	W	Z
Y	P	E	R	A	I	D	Y	L	U	

5.- Encreuat numèric

6	-	2	x	2	=	8
+		x		x		+
6	x	1	+	3	=	9
:		+		-		-
3	+	5	-	4	=	4
=		=		=		=
4	+	7	+	2	=	13

AUDITÒRIUM SA MÀNIGA

La por a la llibertat: la democràcia (IV)

Crom el Nòrdic

No cal dir que el sexe és un dels majors motius de censura per a totes les edats, especialment per als infants, que són massa joves per poder-lo sentir de cap manera, o per als vells, als qui ja se'ls ha passat l'edat. Potser s'està més en contra del plaer i del desig sexual, és a dir, de l'"eroticisme". Especialment d'aquell desig espontàniament mostrat als altres), que de les males conseqüències que pugui tenir en la salut. El sexe, si es pren rutinàriament com una droga i se'n fa cura que no doni mala impressió social, se n'hi van les crítiques que rep "per raons naturals".

També la mort és un aspecte molt manipulat per la societat. No vull donar-ne molts detalls, però sí remarcar que la mort ("una part natural de la vida", com diria la mare de Forrest Gump) és tractada com a tabú, i algunes interessants reflexions que se'n podrien fer (que podrien augmentar i ajudar a definir el sentiment de viure, i no necessàriament fer venir ànsies suïcides), queden esborrades. (Al respecte, qui vulgui veure algunes reflexions meves sobre el tema, pot llegir "el sentiment de viure" en la web¹).

D'altra banda, segons Fromm (i aquí coincidiria amb el filòsof-historiador Foucault), la psicologia sí que permet investigar allò més profund, psicològicament, de l'home, però ho utilitza per una manipulació amb finalitats socials. En aquest sentit, assenyala Fromm, l'home no se sent tan predisposat a lluitar contra les opinions dels altres com contra la ciència. Freud, més que animar a crear una societat on els individus puguin arribar al seu ple desenvolupament, arriba a considerar la societat i els desitjos del subconscient com a molt més poderosos que les actituds individuals, i que allò que hom pot fer és agenollar-se i obeir-los. Un no arriba a superar l'inconscient, ni tan sols sota cap tipus de norma o costum, sinó que se'n reconeix la seva superioritat sobre l'home (aleshores, en aquest aspecte, costa de veure en Freud un vertader reformador de la societat, al contrari de Nietzsche).

El relativisme, que esdevé un *leitmotiv* de molts joves ("tot és relatiu")

és també criticat per Fromm. Segons el relativisme (almenys segons el més radical), qualsevol afirmació és un assumpte individual, una qüestió de gusts. El relativisme, d'aquesta manera, més que ajudar a superar la mentida del dogmatisme, anul·la qualsevol opinió ètica (o la minimitza) i arriba a un dogmatisme escèptic, en el que, com es podria dir "l'únic que és veritat és que no hi ha veritat". En realitat, però (i aquest és un punt que afegeixo jo, no és de Fromm), sovint el relativisme és un mitjà per arribar a una finalitat hedonista ("tot és relatiu excepte el plaer, és a dir, la nostra forma d'entendre el plaer"). Vull assenyalar breument que pocs arribarien a la conclusió, pròpia de l'escepticisme antic, que el relativisme és un mitjà per obtenir la tranquil·litat, però fora d'aquesta tranquil·litat serena tot és mentida (o "probable"), inclús el gust per les normes socials, l'amistat, l'alcohol, etc. O sigui, per als escèptics el plaer no pot transformar-se en un dogma, però sí per als relativistes moderns).

L'home modern, per una banda (i, com es diu, "unes quantes excepcions confirmen la norma" i "tota explicació no és més que un motllo ideal, quasi res és universal"), adopta una actitud cínica i bastant irrespectuosa davant les normes socials, especialment les més conservadores, però sobretot amb les minoritàries: davant les majoritàries i més poderoses, potser teòricament adopta un rol crític, però en la pràctica agafa una conducta acceptívola i conformista, i fins d'admiració. Potser sí que la societat moderna és més crítica, però en bona part en un segon pla, a més que el relativisme, lluny d'augmentar el sentit crític, el fa dependre del plaer i l'aconsella evitar certes actituds, alhora que redueix (una bona part, no pas totes) les opinions a un pla individual i merament subjectiu.

El solipsisme², doncs, és la presó de l'individu modern, on roman mentre la societat li fa fer (per dir-ho així) treballs forçats. Una forma d'escapar al solipsisme és esforçar-se per mostrar la pròpia individualitat i espontaneïtat i, encara, proclamar-la públicament: l'es-

pontaneïtat cap als plaers de la natura, cap als deures de l'home, cap un sentiment de confraternitat forta (i no de voluntarietat semisimpàtica i poca-solta), cap a un voler viure en comptes d'una resignació cap a la melangia. Un altre sistema, segons Fromm, d'escapar, tant en el sentit individual com en el col·lectiu, de la situació comuna de solipsisme, és amb el treball; no com a treball forçat per aconseguir l'autosuficiència econòmica, sinó com una forma de solidaritzar-se davant el món, d'ésser útil i de trobar un sentit a la vida (com diria el sabater Carotenuto, mencionat per Luciano deCrescenzo, "si un no se sent a gust amb la seva feina, a la llarga, haurà de demanar reducció d'horari!"). Així, doncs, prenent un rol actiu (i no hedonista-passiu-pessimista-nihilista), l'home pot sentir com la vida té una orientació i com, amb paraules i amb fets, lluita amb decència.

Així, doncs, l'home, davant la gegantesca maquinària de la civilització de la qual en forma part, ha de pendre una decisió per a seguir endavant, doncs la forma de vida lliberal no és gratuïta ni es defensa a sí mateixa. Qui vulgui canviar de societat, que comenci per esdevenir un ciutadà responsable. Si vols ser una bona peça d'un mal engranatge, comença per la teva actitud individual, ja et dediquis o no a escriure teories ideològiques o especulatives.

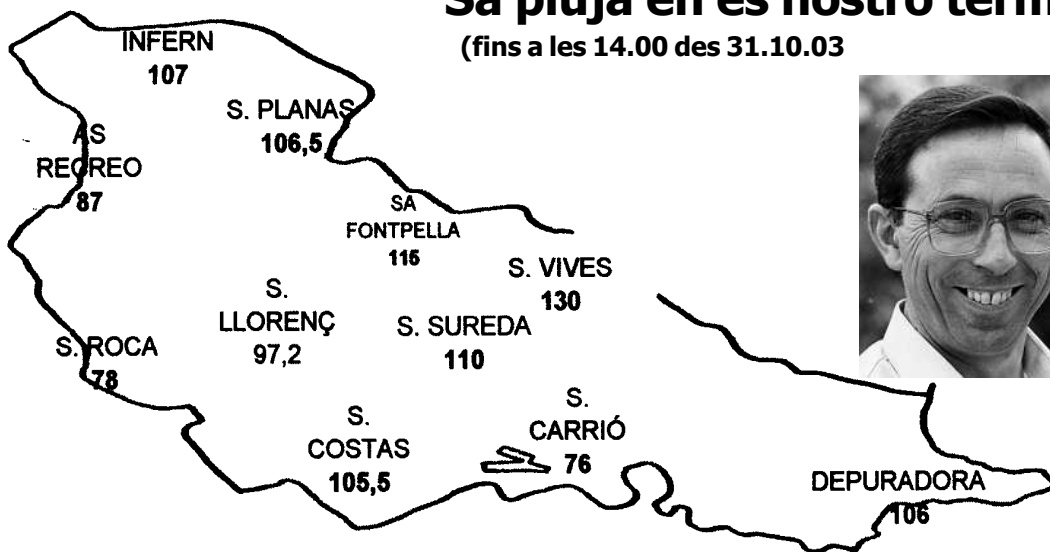
Dedicat a Arublac-Artur: "Centelles, menys fatxe, més CUP!"

(1) http://www.cromelnordic.org/Total/el_sentiment_de_viure.htm

(2) "Solipsisme. FILOSOFIA. Doctrina segons la qual l'única cosa existent és la pròpia consciència i els seus continguts, i aquesta manca de tota possibilitat de transcendir el seu àmbit. Representa una radicalització de l'idealisme subjectivista o el subjectivisme portat a la últimes conseqüències". En el text agafó el significat de solipsisme en la seva conseqüència ètica. Assenyalo breument que, per Descartes, el solipsisme és el resultat primer del seu "penso, per tant existeixo", però després tracta de superar-lo (si l'únic que existís fos el jo i la consciència, no es podria demostrar l'existència de Déu).

CEL SERÈ 8 dies	
CEL VARI 14 dies	
CEL BEN COBERT 9	
HA FET GRANIS CAP VEGADE	
TRONADES 1	
GELADES 0	
PLUJA ACUMULADA EN EL 2003 532,6	
DIRECCIÓ DOMINANT DEL VENT: PONENT	
VEL. MÀX DEL VENT, A SANT LLORENÇ	66 kms/ hora
VEL. MÀX DEL VENT, A SA FONTEPELLA	--- kms./ hora
RECORREGUT DEL VENT EN UN MES (EN KMS.) a S. Llorenç	Kms. 4166
BOIRADES 0	
TEMPER. MÀXIMA 30.0°	
TEMPER. MITJA 18,1°C	
TEMPER. MÍNIMA 6,5°C	

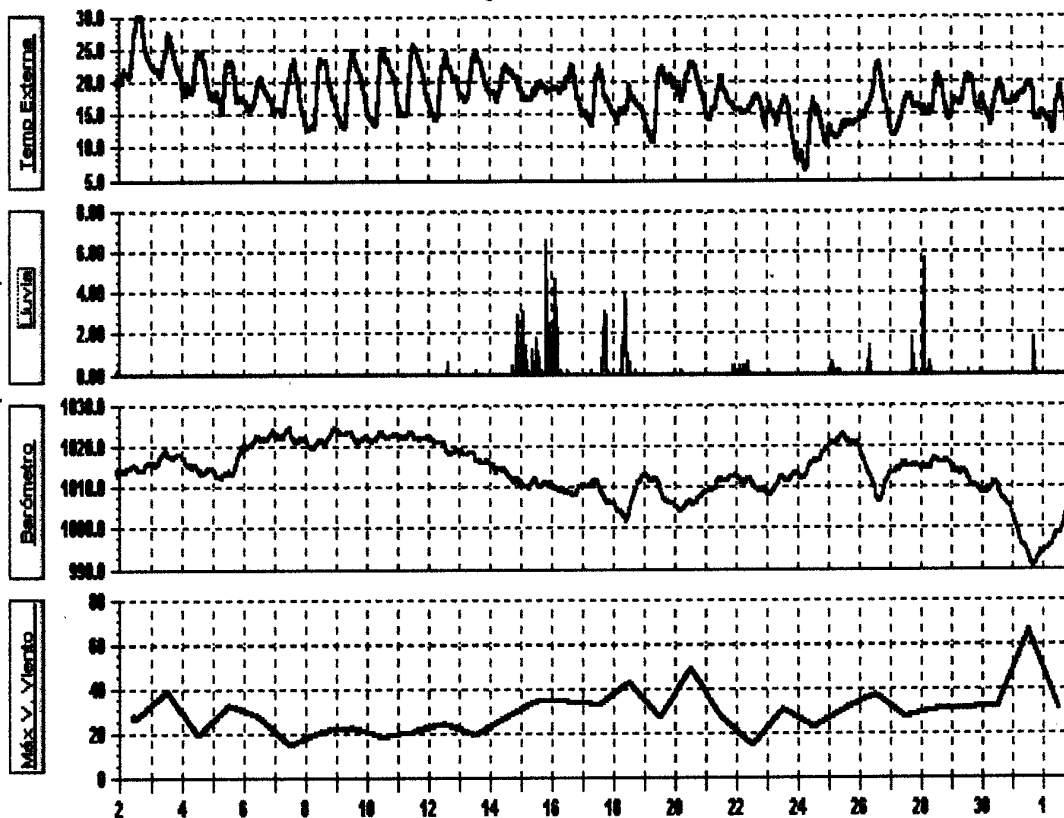
Sa pluja en es nostro terme

(fins a les 14.00 des 31.10.03)

Fins es moment actual tenim una tardor de lo més moderada: tenim saó, sa temperatura és sa normal i, de moment, no hem estat afectats per cap esdeveniment de gran envergadura toquem fusta). Tot i que es perill encara no ha passat del tot, de cada vegada és més llunyana sa por de què una gota freda faci qualche barbaritat. Es fet de què s'aigo de la mar arribàs a temperatures rècord no ha fet que congriassin grans cúmuls, com se comentava ara fa dos mesos, i és que en sa producció de sa pluja són necessaris uns quants elements i en ses quantitats adequades. Sa relativa absència d'aire fred a s'altura òptima ha fet que ses tempestes de setembre i octubre es veiessin bastant minvades.

Longitud de Muestre: mes

Jue 2 Oct a Sáb 1 Nov

El feixisme adormit

De cada dia va prenent més força l'opinió que la situació que estem vivint actualment és lògica i natural. Es respira un cert aire de normalitat que s'estén pertot arreu. En són testimoni els articles de premsa, les converses d'aquell que dina a la taula de veïnat, i sobre tot els fets. Sí, la prova més contundent és, potser, una lectura desapassionada dels fets.

A quina situació fem referència? Idò en aquesta on la gent de poder l'exerceix descaradament, al seu aire, sense contemplacions, ni miraments, ni prejudicis, ni remordiments, ni comple-xes... és a dir, de forma "natural".

Els autodenominats "progres" havien pensat que amb uns quants anys de socialisme en el poder central, i una fornada de votacions a la comunitat haurien rentat el panyo, idò no. Tot això solament ha servit per tapar o emmascarar la realitat: la força dels poders fàctics, la pervivència soterrada de la força dels doblers (en el cas dels nous rics) o les influències de les famílies (grups) tradicionals, de sempre.

Altres, pobrissons, havien pensat que la ciència tenia força de veritat. Que el coneixement anava avançant a poc a poc, però amb pas ferm i segur. Idò no, l'única veritat és la meva, la que som capaç de crear segons les meves convencions.

Talment com quan érem atlots on n'hi havia de tan i tan mentiders que s'arribaven a creure les mentides que s'inventaven i les donaven categoria de certesa.

Per això em va agradar el qualificatiu de "feixisme adormit" que Joel Joan, l'actor que en aquest cas exercia de persona, l'altre dia denunciava apor-

tant un munt de trepitjades il·legals a la llengua que va mamar. De fet a ell el foteren fora d'un restaurant per no voler parlar en castellà.

Nosaltres, aquí, en aquests fets ni els denunciem. Consideram que són "normals": qui no ha anat a un restaurant on solament parlaven alemany? A qui no li han fet repetir (fins que ha canviat de llengua) vàries vegades la comanda?

Però no posem tantes tallades dins el brou, avui no toca el tema de la

llengua, toca el tema del renaixement del feixisme.

Quins són alguns dels fets que ens porten a les evidents conclusions? Anem de gros a petit i solament de casos que han sortit a la premsa darrement.

No ens van fer creure a tots que la guerra del "No a la Guerra" es feia perquè un tan Sadam tenia "armas de destrucció masiva"? Mentida podrida! O que la "guerra preventiva" es fa per procurar la pau? (A no ser que diguem pau als guanys dels meus familiars i amics...).

No manipula la televisió la veritat en funció de les necessitats del poder central? (Paradigmàtica la traducció de les paraules de Zapatero que sobre la "manca de seguretat" van fer els perio-

distes de les notícies "de la Primera").

No és un "acoso i derribo" el que intenta fer el govern amb el que elegí el poble basc? Però baixem, baixem...

Perquè s'ha hagut de justificar (amb entrevistes a altres diaris i de forma burda i no gaire elegant) el governador civil, davant la publicació del Diari de Mallorca on s'evidenciaven la parcialitat de les sancions. (Sintetitzant molt la informació es podria dir que els d'esquerres paguen multes i els de dretes no tenen ni denúncies).

Qui pot entendre la befa que representa ser funcionari o responsable de l'empresa que cuida dels parcs al líder mitiner i pamfletari dels anti-parc? Però baixem encara més...

Qui no té algun veïnat que sofreix les conseqüències d'un descarat *mobbing* laboral per engreixar els beneficis de la companyia hotelera? (No pots seguir el ritme? Idò una coça pel cul o pressió fins que te'n vas a porgar fum).

Cada vegada que en parlam, amb un o altre, surten enfilalls de fets que et porten a la mateixa conclusió: el que aparentment s'havia anat guanyat des de l'any 75 ençà -a nivell de llibertats, de conquestes socials, de coherència intel·lectual, de respecte a la pluralitat...- se n'ha anat a n'orri en un tres i no res. (O potser mai no s'havia guanyat de debò).

Els poders, els fàctics, no amollen mai.

Perquè la premsa madrilenya ha orejat, ara, després de les eleccions, les comissions mil·lionàries cobrades per Herrero de Miñón, que se situa a l'ala esquerra del partit de dretes? Tot està controlat. O ho sembla.

Quina collonada! Alguns havíem pensat que la justícia havia de ser, era, podia ser, justa.